

כ"י קרוב

רכי החסידות

החודש הזה לכם

מצווה ראשונה 'החזור' הגה"ח הרב יואל כהן זצ"ל

כיצד החלה גלות מצרים

התוועדות מאלפת הרב יוסף יצחק ג'ייקובסון

אכילה של צדיק אותיות נפלאות מ'תורת שלום' לאדמו"ר הרש"ב זי"ע

בית פאולו

שליח הרבי ורבה של קהילת 'בית יעקב' בס' פאולו, ברזיל, הגה"ח הרב יוסף דוד וייטמאן מגולל בשיחה מאלפת ל'כי קרוב' את סיפורה של שליחותו בת עשרות השנים, ההוראות שקיבל מהקודש, הנשמות שהביא לרבי מדי שנה בשנה, לקראת י' שבט, מסכת הקשר המיוחד עם הנגיד יוסף ספרא ופרשת גאולתם והוצאתם לאור של חידושי קדמוני ברזיל בכל מקצועות התורה • משכיל לדוד

"החודש הזה לכם" - חידוש בבריאה

ישראל. מה שאין כן המצוות שניתנו לפני זה אינן מיוחדות לישראל. לא מיבעי שבע מצוות בני נח ששוים בהן כל בני האדם, אלא גם מצוות מילה אינה מיוחדת לישראל שהרי לדעת הרמב"ם גם בני קטורה חייבים בה (הל' מלכים פ"י ה"ח). ואפילו מצוות גיד הנשה שניתנה לבני יעקב בלבד, מכל מקום לא ניתנה לנו בתור עם ישראל, אלא כחלק מובחר בתוך המין האנושי.

עם ישראל - מציאות חדשה

מצינו שיש חילוקי דרגות שונים בבני נח גופא: שם הוא למעלה מיפת; וכן יש גדרים והלכות מיוחדת בנוגע לעומן ומואב, עמלק, שבעה עממין וכו' - כך גם משפחת בני יעקב קודם מתן תורה היו החלק המובחר שבמין המדבר ולכן ניתנו להם מצוות מיוחדות יותר משאר בני נח.

אמנם עם ישראל אינו חלק מהמין המדבר אלא סוג בפני עצמו (כוזרי מאמר א, קג). כשם שהבריאה מחולקת לארבעה סוגים דומים צומח חי ומדבר, כן ישנו סוג חמישי בפני עצמו: ישראל. ההבדל בין ישראל לשאר האומות הוא לא פחות מההבדל בין מין הצומח למין החי לדוגמא. במין הצומח עצמו יש סוגים שונים, מאזוכי הקיר ועד ארזים גבוהים, אך המשותף לכולם הוא מעלת הצמיחה. ואילו סוג החי אינו צומח גדול יותר, אלא סוג אחר לגמרי, חי בעל נפש. כך גם עם ישראל הוא סוג בפני עצמו הנבדל לגמרי ממין המדבר.

עם ישראל נוצר במתן תורה. כהקדמה לזה, כבר לקראת יציאת מצרים, אמר השי"ת למשה רבנו: "בהוציאת את העם ממצרים תעבדון את האלוקים על ההר הזה" (שמות ג, יב). ענייני המיוחד של עם ישראל מתבטא בדיבור הראשון של עשרת הדברות שניתנו במעמד הר סיני: "אנכי ה' אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים". ידועה השאלה (שמקשה האבן עזרא בשם רבי יהודה הלוי) "למה הזכיר אנכי ה' אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים, ולא אמר שעשיתי שמים וארץ?" והרי כל הניסים של יציאת מצרים הם רק 'יש מיש', כגון הפיכת מים לדם וכו', ואילו בריאת שמים וארץ היא חידוש יש מאין!

בתורת החסידות מופיע הביאור על כך: על בריאת שמים וארץ נאמר "בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ". "אלקים" בגימטרייה "הטבע". כלומר: השי"ת כפי שצמצם עצמו כביכול במסגרת גרדי וחוקי הטבע. אלא שבזה גופא עלול אדם לשכוח לגמרי על השי"ת ולחשוב שהכול הוא "כוחי ועוצם ידי". וזה תוכן ותכלית שבע מצוות בני נח: שלילת עבודה זרה. לדעת שיש מנהיג לבירה זו. וכתוצאה מכך, חייבת להיות גם ההנהגה בין אדם לחברו כראוי, לא לגנוב ולא לרצוח וכו', הנהגה בהתאם לרצון בורא עולם ומנהיגו. אבל כל זה הוא הקשר של יהודי להשי"ת כפי שהוא מוגבל בחוקי הבריאה.

פרשתנו מסופר אודות יציאת מצרים והמצוות שקדמו לה, ובהן מצוות קידוש החודש. במצווה זו יש חשיבות מיוחדת. עד כדי כך שרש"י בתחילת פירושו על התורה כותב: "אמר ר' יצחק לא היה צריך להתחיל את התורה אלא מהחודש הזה לכם, שהיא מצוה ראשונה שנצטוו בה ישראל, ומה טעם פתח בבראשית וכו'". הרי שיש סברה בתורה - וגם סלקא דעתך בתורה תורה היא - שהתורה הייתה צריכה להתחיל ב"החודש הזה לכם".

(ואליבא דאמת, גם התירוף אינו שולל סברא זו. אלא שנתן טעם צדדי לכאורה למה הוצרך לפתוח בבראשית, כדי שיהיה לישראל מענה לטענת אומות העולם "ליסטים אתם". אם כן, הסברא של ר' יצחק שהתורה הייתה צריכה להתחיל מ"החודש הזה לכם" אמיתית היא גם למסקנה).

ודרוש ביאור: מה מיוחד כל כך במצוות "החודש הזה לכם" עד ש"לא היה צריך להתחיל את התורה" אלא בה?

מצווה ראשונה שקיבלנו כעם

כדי להבין זאת ננסה תחילה להבין את שאלת רש"י הנזכרת: "לא היה צריך להתחיל את התורה אלא מהחודש הזה לכם... ומה טעם פתח בבראשית".

על שאלה זו מקשה הרמב"ן: הייתכן לשאול שאלה כזו, והרי "צורך גדול הוא להתחיל התורה בבראשית ברא אלקים כי הוא שורש האמונה"? ואיך יתכן להעלות על הדעת שתהיה"ק לא תפתח באמונה עיקרית ובסיסית זו שכל העולם כולו נברא על ידי השי"ת?

קושיה דומה מופיעה באשר לכל שאר הפרשיות שבספר בראשית קודם "החודש הזה לכם". כיצד יתכן הדבר שניתן היה לדלג עליהן? הרי בפרשיות אלו יש כמה וכמה מצוות (כגון מצות פריה ורבייה, מצות מילה, גיד הנשה ועוד). לא זו אף זו: גם הסיפורים שבהן כולם הוראות, "מעשה אבות סימן לבנים", ואיך ייתכן שתהיה הוה"האמינא שתהיה"ק תוותר על כל זאת?

והביאור בזה: אין כוונת רש"י שעניינים אלו אינם נחוצים כלל ח"ו, אלא כוונתו שאינם צריכים להיות חלק מהתורה אלא יכתבו בספר בפני עצמו או יעברו במסורה בעל פה. כמו שמצינו בעניין שבע מצוות בני נח עד מתן תורה שבני נח ידעו עליהן ע"י מסורה שעברה אצלם מדור לדור. באותה הדרך יכולים היו הדברים החשובים המופיעים בספר בראשית להישמר במסורה וכיו"ב אבל לא כחלק מתורה"ק שהייתה צריכה להתחיל מ"החודש הזה לכם". וזה מה שאומר רש"י, "שהיא מצוה ראשונה שנצטוו בה ישראל". וזוהי המצווה הראשונה שנצטוו ישראל כמציאות מיוחדת של עם

"שהיא מצוה ראשונה שנצטוו בה ישראל". זוהי המצווה הראשונה שנצטוו ישראל כמציאות מיוחדת של עם ישראל. מה שאין כן המצוות שניתנו לפני זה אינן מיוחדות לישראל

אותיות מ'תורת שלום'

מאוצר התועודות כ"ק אדמו"ר הרשב"ב זי"ע

קטעים מיוחדים מתוך הספר 'תורת שלום', המכיל אוצר בלום של שיחות ודיבורי קודש מאת כ"ק אדמו"ר הרשב"ב זי"ע, במועדים ויומי דפגרא, כפי שתורגמו ועובדו ללשון הקודש בידי הגה"ח הרב טוביה בלוי, בהוצאת קה"ת

ה'משכילים' שאינם 'עובדים'

מה הבעיה המשותפת לכמה מתלמידי רבנו הזקן והתלמידים בני ימינו || כיצד משפיעה התפילה על האכילה שלאחריה || איזוהי אכילה באופן נעלה וכמה זרקות יש בה

לאחר תפילת שבת יש לעשות קידוש, אלא שב'קידוש' (בסעודת השבת) צריכה התפילה להיות מורגשת, והאכילה חייבת להיות כראוי. האכילה הראויה היא באחד האופנים הבאים:

א. אכילה לשם שמים בדרגה הראשונה - לעבוד את ה' בכוח האכילה הזאת.

ב. אכילה בדרגה עליונה יותר, מתוך רצון להגיע אל הניצוץ האלוקי, המחיה את המאכל (ששרשו, לפי תורת הקבלה, ב'עולם התורה' שקדם ל'עולם התיקון') ולשאוב ממנו כוח וחיוניות מחודשת בתורה ובתפילה.

ג. אכילה מתוך מסירות נפש, כפי שאכל כ"ק אדמו"ר הזקן לאחר ש"עג עוגה" יחד עם רבי אברהם המלאך כשהגיעו שניהם למצב של 'כלות הנפש', ולאחר מכן אכל כעך - כידוע המעשה אצל אנ"ש. מובן איזו אכילה היתה זו, לאחר מעשה של מסירות נפש כפשוטה. היה זה ה'שוב' שלאחר ה'רצוא' של כלות הנפש.

כך אכלו ושתו רבותינו

כ"ק אדמו"ר הזקן אכל ושתה מ'כוח הגבול' שבעולם האצילות (למרות האיך-סופיות והאיך-גבוליות שבעולמות העליונים, וכל שכן בעולם האצילות - קיים שם 'כוח הגבול' שהוא המקור והשורש שממנו יורדת ומשתלשלת הגבוליות שבעולם התחתון) וכך היו כל מעשיו: אלוקות של עולם האצילות. כך אכלו ושתו כל רבותינו שלאחר כ"ק אדמו"ר הזקן, ולנו יש את הדבר ירושה מאבותינו.

[כ"ק אדמו"ר הרשב"ב זי"ע העיר: אבא! דבר זה היה מתאים לאמירה אל"י ביחידות, אך כאן עומד ציבור גדול. על כך הגיב: היום (בשמחת תורה) מותר לדבר].

כ"ק אדמו"ר הזקן קיבל עניין זה מן הבעש"ט ב'טיינע סובייט' (בית הסוהר בפטרבורג, בו היה אסור כ"ק אדמו"ר הזקן). בחייו לא ראה אותו אך ב'טיינע סובייט' ראה אותו, ושם קיבל ממנו.

קיימת אכילה נעלית עוד יותר: האפשרות לאכול את 'כוח הגבול' של איך-סוף, אך דבר זה רחוק מאתנו ואין לנו כל קשר אליו, ולא על זה מדובר כאן.

ידוע שהארבעה שנכנסו לפרדס - ורבי עקיבא נכנס בשלום ויצא בשלום - עלו רק לעולם היצירה (השלישי שבארבעת העולמות שראשי התיבות שלהם הם אבי"ע). גם רבי ישמעאל כהן גדול, שעלה על-ידי השם המפורש, עלה רק לעולם היצירה. נשאלת, אפוא, השאלה: כיצד יתכן שדווקא אנו נוכל לעלות לעולם האצילות, עולם שרבי עקיבא ורבי ישמעאל לא עלו אליו? אלא שאכן כ"ק אדמו"ר הזקן העניק לנו את הכוח לזה בכך שכתב את התניא באופן שכלי.

הרי ידוע שהרמב"ם השיג בשכלו האנושי הון, בלי שימוש בשמות קודש, גם בעולם היצירה. כלומר: הוא התעלה בשכלו והגיע למקום שאליו הגיעו הארבעה שנכנסו לפרדס באמצעות שמות קודש. מובן אם כן שכל-שכן שביכולתנו להגיע על-ידי ההשכלה האלוקית שהעניק לנו כ"ק אדמו"ר הזקן - אפילו לעולם האצילות. כך נוכל לאכול ולשתות, כביכול, אלוקות כמו בעולם האצילות, וכאשר יבוא המשיח יגיעו כל החסידים לדרגת אכילה כזאת.

(שמחת תורה תרס"ה)

היו מתלמידי של כ"ק אדמו"ר הזקן שקלטו ממנו רק את הצד ההשכלתי שבתורת החסידות, בלי העבודה של "והשבות אל לבבך". דבר זה היה טוב לעצמם בלבד, שכן היו קרובים אל המקור, אך לא התקיים באלה שבאו אחריהם. מצב כזה היה מצב של 'עולם התורה', שמוגדר בתורת הקבלה כמצב של "אורות מרובים בכלים מועטים". הנדרש מאיתנו הוא (אחרי "יודעת היום") "והשבות אל לבבך", להביא את ה'השכלה' לידי מעשה בפועל, בכלים מכלים שונים, כבי'עולם התיקון', כי "לא תהוה בראה לשבת יצרה".

לסיכום: כ"ק אדמו"ר הזקן העניק לנו ה'השכלה', אך, בעיקר, את ה'כפן', להביא לידי פועל.

עתה אנו ת"ל כבר 'משכילים'. כל הלומד את תורת החסידות, הן של הקודמים, והן של לאחרונה, לדידו הכל ברור, אין קושי.

... גם עתה יש מצב כמו בזמן כ"ק אדמו"ר הזקן, שהיו אז, כאמור, תלמידים שקלטו רק את ה'השכלה' שבחסידות ולכן לא נתקיים הדבר באלה שבאו אחריהם, כך, עובר מצב דומה מדור לדור, מזקנים לנערים ומנערים לזקנים, מקבלים את ה'השכלה' שבחסידות בלבד, ואינם מביאים את הדברים לידי פועל.

שלושה סוגי אכילה

יש מי שלומד חסידות, אך בתפילה חסר לו תוכן להתבוננות. יש מי שתפילתו היא ברמה של 'חיצוניות' - הוא מתקרב במידה מסוימת לאלוקות ומסתפק בכך, נוח לו בכך. יש מי שמתפלל כראוי ואף מתבונן באופן של 'פנימיות', אך לאחר התפילה הוא מאבד את הכל: הוא עושה קידוש ו'שוטף' עצמו בקצת י"ש. כשלעצמו אין בכך נזק, כי אצל חסידים מהווה שתייה זו בחינה של פנימיות, מלבד, כמובן, כשמדובר בשתייה מופרזת. אך הנוק העיקרי הוא בקינוח המלווה את הי"ש, ה'תרגימא' והבשר.

[שאל כ"ק אדמו"ר הרשב"ב זי"ע: הרי הוא מברך על זה? והשיב:]

עניינה של ברכה הוא 'המשכה' (מלשון: בריכת מים, הברכה). כלומר: השפעת ההתבוננות שבתפילה מגיעה בהמשך אל האכילה שלאחר התפילה, כך שתהיה האכילה כראוי, לשם שמים.

אין ענין של עבודת ה' בצום. בעבר היה הצום חלק מעבודת ה', שכן לא היה נוהג אז, ובורדאי שלא כבזמננו, מעקב אחרי עבודת ה' של הזולת, ולכן היה קל לצום לשם שמים ולא בשביל הזולת. גם אם מישוהו הבחין בכך שפלוני צם - לא היווה הדבר בעיניו תופעה משמעותית: "פלוני צם? - נו, יאה כך! אין הדבר נוגע לי!". מאידך, עתה - כל אחד בוחן כל תנועה של הזולת, כך שגם מי שצם לשם שמים ומעוניין שאיש לא ידע מכך - מתגנבת אליו הנאה מן האפשרות שהדבר ייודע. לפיכך, עבודת ה' בזמננו היא דווקא האכילה לשם שמים.

תפילת השבת מהווה 'כלל' לכל השבוע. המתפלל בשבת בהתבוננות הראויה - אינו זקוק ביום ראשון שלאחריה להתבוננות רבה, וכך גם בכל השבוע שלאחריו. מאידך, אם בתפילת יום ראשון תיעדר ההתבוננות - הרי ביום שני יזדקק שוב להתבוננות מאומצת. סדר היום של כל אחד מימי השבוע צריך להיות: תפילה, תורה, מצוות. לאחר התפילה הראויה יש ללמוד פרק משניות ולאחריו לעסוק במצוות. בשבת צריך להיות סדר שונה. הלומד משנה לאחר תפילת שבת הרי הוא 'מתנגד'.

מגזר דוד

בשיחה נדירה ומאלפת ל'כי קרוב' משרטט הגה"ח רבי יוסף דוד וייטמאן, שליח הרבי ורב ומו"צ ק"ק בית יעקב, פאולו ברזיל, את ימיו הראשונים כבן תורה בעולם הישיבות, מתאר את הרגע שבו הוטלה עליו השליחות, משחזר את המשימה המיוחדת שנטל על עצמו במסגרתה להביא לרבי קבוצות של סטודנטים מדי שנה בשנה לקראת י" שבט, מגלה טפח מהקשר החם והאישי שנוצר בינו לבין הנגיד המפורסם מר יוסף ספרא ז"ל, מטיל זרקור לגילוי והעמל על שורת כתבי יד עמוסי חידושים מאת קדמוני ברזיל, ומדבר על השליחות הנמשכת עד עצם היום הזה, להוציא יקר מזולל ולקרב את אחינו בני ישראל לאביהם שבשמים • יוסף ה' עליכם

בנימין ליפקין

צילום: אבי גובר

ק

שה להיות במחיצתו של הגה"ח הרב יוסף דוד וייטמאן, שליח הרבי הוותיק ורבה של קהילת בית יעקב ב' פאולו שבברזיל, ולא להתפעם מאישיותו הייחודית. הדרת פניו החוברת לאצילות מראהו מקדמת את פניך מיד ברגעים הראשונים של המפגש. שיגו ושיחו מדוד. כל תשובה לכל שאלה באה לאחר מחשבה ושיקול דעת. דבר דבור על אופנו. באותה מידה אי אפשר שלא לעמוד על הניגודיות

דווקא בלימוד לעיון". בעצת חבריו בני גילו שנמנו עם חסידי חב"ד מצא לו מכוון לשבתו בישיבה המצוינת של 'תומכי תמימים' בברינוא שבפרברי פריז שבצרפת. "שהיתי שם תקופה ארוכה", הוא נזכר, "ולימוד החסידות תפס אותי מאוד. הסכים שלי הם חסידי פולין ואף על פי כן לא הכרתי קודם לכן אפשרות של לימוד חסידות בצורה כה יסודית ומעמיקה המרוממת את הנפש.

באותה מידה אי אפשר שלא לעמוד על הניגודיות המאלפת המוקרנת ממנו ככל שנמשכת השיחה המרתקת עמו, כְּשֶׁמֶן הטוב להטיב הנוצק בבזיכים מיוחדים של כלי כסף ומשכית נאים המושכים את העין ואת הלב. דמות שמנהיגה ברמה את אחת הקהילות החשובות ביותר בדרום אמריקה כולה, יהודי ששועי ארץ, נגידיים נודעים בעלי שם עולם, אינם עושים דבר קטן כגדול מבלי להיוועץ בו ולקבל את ברכתו. תלמיד חכם מובהק שהראשונים לציין לדורותיהם רחשו ורוחשים לו הערכה, כבוד ויקר ואין קץ. ועם זאת, מדבר בגובה העיניים, ללא גיגונים מיותרים, עם דיוק נמרץ ופדנטיות הנלווית לכל תיאור אך מבלי להעניק ליושב מולו את התחושה שמולו ניצבת דמות כבירת השפעה ומעש בשורה של תחומים ומובנים.

ללא הרבה זמן בברינוא, רציתי לעבור ללמוד בישיבה בחצרו של הרבי בניו יורק. נסעתי תחילה לביקור קצר, וביחידות שוכתי לה בחדרו הקדוש של הרבי, שאלתי את הרבי אם לשוב לברינוא או להישאר ללמוד בחצרו. הרבי לא ענה לי ישירות אך הדגיש בדבריו את הצורך 'לשבת וללמוד בשקידה והתמדה', וחזר על משפט זה שלוש פעמים בתוך שאר הדברים. ואז לקראת צאתי מהיחידות הסיר הרבי כל ספק כשעשה אותי שליח-מצוה לצדקה, העניק לי שטר של דולר ואמר: את הכסף אתה יכול להמיר לפרנקים צרפתיים."

מעל לכול קורנת מאישיותו התמזגות נדירה של חסיד אמיתי, 'תמים' במידה רבה, שליח בכל רמ"ח ושס"ה, שכל מהותו עלי אדמות, למלא את השליחות שהוטלה עליו בעיצומן של שנות האורה והטובה ומאז ועד עצם היום הזה מוסיפה להיות טופחת על מנת להטפית. בחן חסידי של נער עול

גם היום", מעיד בעצמו הרב וייטמאן, "עומדות לנגד עיני מילותיו הקדושות של הרבי 'לשבת וללמוד בשקידה והתמדה'. הבנתי שעלי להתמקד בלימוד ואני משתדל לקיים את ההוראה הזו בכל עת מצוא, בתוך הפעילות השוטפת של עבודת השליחות והרבנות".

ביקשנו לשמוע מעט יותר על רבותיו אשר בישיבה הנוודת בברינוא ועל אשר למד מהם. אורו עיניו של איש שיחנו כשפתח בתיאור. "זה באמת היה דבר מיוחד. למדתי בברינוא יחד עם

דמות שמנהיגה ברמה את אחת הקהילות החשובות ביותר בדרום אמריקה כולה, יהודי ששועי ארץ, נגידיים נודעים בעלי שם עולם, אינם עושים דבר קטן כגדול מבלי להיוועץ בו ולקבל את ברכתו. תלמיד חכם מובהק שהראשונים לציין לדורותיהם רחשו ורוחשים לו הערכה, כבוד ויקר ואין קץ. ועם זאת, מדבר בגובה העיניים, ללא גיגונים מיותרים, עם דיוק נמרץ ופדנטיות הנלווית לכל תיאור אך מבלי להעניק ליושב מולו את התחושה שמולו ניצבת דמות כבירת השפעה ומעש בשורה של תחומים ומובנים.

מעתה לכול קורנת מאישיותו התמזגות נדירה של חסיד אמיתי, 'תמים' במידה רבה, שליח בכל רמ"ח ושס"ה, שכל מהותו עלי אדמות, למלא את השליחות שהוטלה עליו בעיצומן של שנות האורה והטובה ומאז ועד עצם היום הזה מוסיפה להיות טופחת על מנת להטפית. בחן חסידי של נער עול

ימים הוא מצטט נוסחאות מדויקים של פתקים ומענות שזכה לקבל מהקודש פנימה באותן שנים, מדייק בהן ומזקק מהן מסרים לשעה ולדורות.

השיחה עמו, למרות שהיא נמשכת על פני שעה ארוכה וחורגת הרבה מעבר לזמן הרשמי שהוקצב לה מראש, מותירה טעם נפלא של עוד. כשמונים אלף יהודים מתגוררים כיום ב' פאולו, ברזיל. לעיר הגדולה הזו הגיע הגה"ח הרב יוסף דוד וייטמאן, כאבן צעיר עם זוגתו ובתם התינוקת, לפני 44 שנים. בטרם צאתם לדרך, הוא מספר בשיחה נדירה ומיוחדת ל'כי קרוב', כתב לרבי על ארבע הצעות שליחות שונות שקיבלו ממקומות שונים בעולם.

הוא עצמו גדל בכלגיה, רעייתו נולדה באיטליה. את ברזיל כלל לא הכירו. אבל תשובת הרבי לא הותירה מקום לשום ספק. מתוך ארבע ההצעות הקיף הרבי בעיגול את הצעתו של הרה"ח הרב שבתי אלפרין, שליח הרבי הראשי לבתי חב"ד ברזיל, והוסיף את ברכתו הקדושה להצלחה רבה. הם אכן קמו ונסעו לברזיל, בה כבר פעלו במרץ משפחות זאיאנוץ, בעגון ואלפרין. "כיום הזה", הוא אומר במעבר חד להווה, "יש לא פחות משמונים שלוחים הפרושים בכל רחבי המדינה ומשיכים נשמות אבודות".

הוא עצמו גדל בכלגיה, רעייתו נולדה באיטליה. את ברזיל כלל לא הכירו. אבל תשובת הרבי לא הותירה מקום לשום ספק. מתוך ארבע ההצעות הקיף הרבי בעיגול את הצעתו של הרה"ח הרב שבתי אלפרין, שליח הרבי הראשי לבתי חב"ד ברזיל, והוסיף את ברכתו הקדושה להצלחה רבה. הם אכן קמו ונסעו לברזיל, בה כבר פעלו במרץ משפחות זאיאנוץ, בעגון ואלפרין. "כיום הזה", הוא אומר במעבר חד להווה, "יש לא פחות משמונים שלוחים הפרושים בכל רחבי המדינה ומשיכים נשמות אבודות".

הוא עצמו גדל בכלגיה, רעייתו נולדה באיטליה. את ברזיל כלל לא הכירו. אבל תשובת הרבי לא הותירה מקום לשום ספק. מתוך ארבע ההצעות הקיף הרבי בעיגול את הצעתו של הרה"ח הרב שבתי אלפרין, שליח הרבי הראשי לבתי חב"ד ברזיל, והוסיף את ברכתו הקדושה להצלחה רבה. הם אכן קמו ונסעו לברזיל, בה כבר פעלו במרץ משפחות זאיאנוץ, בעגון ואלפרין. "כיום הזה", הוא אומר במעבר חד להווה, "יש לא פחות משמונים שלוחים הפרושים בכל רחבי המדינה ומשיכים נשמות אבודות".

הוא עצמו גדל בכלגיה, רעייתו נולדה באיטליה. את ברזיל כלל לא הכירו. אבל תשובת הרבי לא הותירה מקום לשום ספק. מתוך ארבע ההצעות הקיף הרבי בעיגול את הצעתו של הרה"ח הרב שבתי אלפרין, שליח הרבי הראשי לבתי חב"ד ברזיל, והוסיף את ברכתו הקדושה להצלחה רבה. הם אכן קמו ונסעו לברזיל, בה כבר פעלו במרץ משפחות זאיאנוץ, בעגון ואלפרין. "כיום הזה", הוא אומר במעבר חד להווה, "יש לא פחות משמונים שלוחים הפרושים בכל רחבי המדינה ומשיכים נשמות אבודות".

הוא עצמו גדל בכלגיה, רעייתו נולדה באיטליה. את ברזיל כלל לא הכירו. אבל תשובת הרבי לא הותירה מקום לשום ספק. מתוך ארבע ההצעות הקיף הרבי בעיגול את הצעתו של הרה"ח הרב שבתי אלפרין, שליח הרבי הראשי לבתי חב"ד ברזיל, והוסיף את ברכתו הקדושה להצלחה רבה. הם אכן קמו ונסעו לברזיל, בה כבר פעלו במרץ משפחות זאיאנוץ, בעגון ואלפרין. "כיום הזה", הוא אומר במעבר חד להווה, "יש לא פחות משמונים שלוחים הפרושים בכל רחבי המדינה ומשיכים נשמות אבודות".

"שאלתי את הרבי אם לשוב לברינוא או להישאר ללמוד בחצרו. הרבי לא ענה לי ישירות אך הדגיש בדבריו את הצורך 'לשבת וללמוד בשקידה והתמדה', וחזר על משפט זה שלוש פעמים בתוך הדברים"

מייחד. למדתי בברינוא יחד עם קבוצת בחורים בגיל שמקביל למה שמכונה בעולם הישיבות שיעור ג' או שיעור ד', שבו כבר שומעים שיעור פעם או פעמיים בשבוע. ואילו אנחנו זכינו לשמוע שיעורים מהגה"ח רבי יוסף גולדברג זצ"ל, יהודי שעמד בגבורה ובמסירות נפש של ממש ברוסיה הסובייטית בימי סטאלין הצורך, מדי יום במשך שעתים ורבע. היה זה שיעור שהקיף את גדולי הראשונים והאחרונים, בדרך בהירה ומיוחדת. כולנו היינו כותבים את השיעורים וחוזרים עליהם.

"אחר הצהריים היה רבי יוסף מגיע להיכל הלימוד, עובר בין הבחורים ומלבן איתם את הסוגיות. מיישב את ה'קצות' התמוה, מעיין שוב בדברי השב שמעתתא. ההתמסרות שלו לתלמידיו הייתה מופלאה ולא פלא שרבים מהם מדברים עליו בערגה. מטבע הדברים, הוא העניק לנו באמצעות זאת את שיטת הלימוד הסלולה והבהירה שהיתה לו".

דמות ייחודית נוספת שהייתה באותם ימים מעמודי התווך של

המשפט המשקף עשרות שנות שליחות. חזית הכניסה למרכז חסד ענק בן שש קומות, בניהולו של הרב וייטמן ובחסות הנגיד יוסף ספרא: תמונת הרבי זי"ע עם ציטוט בפורטוגזית מספרו 'היום יום': "טובה פעולה אחת מאלף אנחות"

תורה שלמדתי מרבתי

בטרם נצלול אל השליחות בת עשרות השנים ואל הסיפורים המרתקים בה, רצינו לשמוע מפי איש שיחנו, הרב וייטמאן, על ימי חורפו ועל דרכו לעולמה של ליובאוויטש.

העיר אנטוורפן, בה גדלתי ולמדתי בצעירותי, היא עיר מלאה חכמים וסופרים, פותח הרב וייטמאן. "הדבר ידוע ומפורסם לכל מי שרק ביקר בה. אף הרבי פעם כינה אותה בזו הלשון: 'עיר ואם בישראל'. משפחתי השתייכה לקהילת הגאון הנודע רבי חיים קרייזוויטש זצ"ל. מטבעי אהבתי ללמוד ומי שהדריך אותי אישית בלימוד הגמרא, היה בעיקר הגאון רבי יוסף אלביצקי זצ"ל, לימים מתלמידי החכמים הנודעים בבני ברק. ל'זמן' אחד הגעתי לארץ הקודש ללמוד בישיבת 'בית התלמוד'. לאחר מכן למדתי תקופה אצל הגאון רבי יששכר מאיר זצ"ל, ראש ישיבת הנגב. באותן שנים השקעתי בעיקר בהספק ולא

"מלבד שליטתו העצומה בכל מכמני התורה, היה הגר"ש זצ"ל בקי בכל המקצועות ההלכתיים בצורה מפליאה. לא רק שידע ישר והפוך את כל דיני טריפות, אלא הוא אף שימש בעצמו כשוחט ויכול היה לבדוק כל ריאה שהובאה לפניו ולהכירה היטב. הוא ידע את הלכות סת"ם וטרח להתנסות גם בהן. כך הכיר כל ענין לעומקו.

"הכולל היה אז קטן, כשלושים אברכים בלבד, והוא היה יושב איתנו מדי יום אחר הצהריים ומלבן איתנו היטב את כל נושאי הלימוד. זכיתי גם להיבחן ולהיות מוסמך ביורה יורה וידין ידין מפי הגאון רבי ישראל יצחק פיקרסקי זצ"ל, ראש ישיבת 'תומכי תמימים' המרכזית ותלמידו המובהק של הגאון מקוויגלוב הי"ד, בישיבת חכמי לובלין.

"גם עם הגרי"א הלר שליט"א,

שהחליף את הרב דווארקין בראשות הכולל, אני עומד בקשר עד היום. הוא יהודי משכמו ומעלה, נעים הליכות, והעיקר - יודע היטב את ליבון ההלכה לעומקה, ומיטיב לסלול את הדרך לפסיקה מראשוני הראשונים עד ימינו אלו".

להאיר את הדרך

זמן מה לאחר חתונתו, כשהתלבט הרב וייטמאן אם כבר לצאת לשליחות, שאל את הרבי האם לצאת מיד או להמתין וללמוד זמן נוסף ב'כולל'. תשובת הרבי הייתה: כיון שמסתפק - יצא לשליחות כעת. "היינו", מפרש הרב וייטמאן עצמו, "שמעצם השאלה מובן שברצוני לצאת כבר לשליחות".

ההתחלה הייתה ממוקדת וצנועה. "עיקר השליחות אליה הוזמנתי הייתה לעבוד עם הצעירים, ובמקביל, לאור היותי דובר צרפתית ורבים מיוצאי סוריה ולבנון דוברים צרפתית - לעבוד עם הקהילה הספרדית. "התחלנו להפעיל שיעורים לצעירים, סמינרים ובתי מדרש וכיוצא בהם. בשלב כלשהו הבנתי שצריך להתחיל לתרגם ספרי חסידות. המאמר הראשון שתרגמתי לפורטוגזית היה דיבור המתחיל 'באתי לגני' מאת אדמו"ר הריי"ץ, שעליו היה הרבי אומר כל שנה ביאור בי שבת. כשסיימתי, שלחתי את המאמר המתורגם לרבי".

התשובה שקיבל הייתה מעודדת ביותר והעידה על שביעות רצונו הקדושה של הרבי: "יברך באיזה מדינות מדברים בפורטוגזית ולשלוח דוגמאות לשם. נתקבל ותשואות חן...".

"כיום הזה", מוסיף הרב וייטמאן להבהיר את גודל החידוש, "יש ספרי חסידות רבים שתורגמו בס"ד לפורטוגזית: ספר התניא, קונטרס 'החלצו', כמה וכמה 'המשכים' מרבותינו זצוק"ל, כמות גדולה של מאמרי הרבי, ועוד מאות ספרי קודש שתורגמו לשפת המדינה ע"י הוצאת 'מעיינות' שבהנהלתו. אבל אז היה זה המאמר הראשון שתורגם לשפה זו".

כאן בא תורה של הפעולה המשמעותית הבאה שלו שהכתה שורשים עמוקים בקרב צעירי ברזיל. "לאחר שלמדתי היטב את המאמר עם קבוצת צעירים, החלטנו לנסוע יחד לרבי. הייתה זו הקבוצה הראשונה שהבאתי לרבי, לרגל י" שבט תש"מ, והיא מנתה כארבעים סטודנטים.

"אחד הדברים שדרבן מאוד את הבאת הקבוצות הוא התבטאות מיוחדת מהרבי בנושא זה. לקראת י" שבט של אותה שנה (תשמ"מ), החלטנו לתרגם את הקובץ 'אמונה ומדע', המכיל אגרות של הרבי בנושאי השקפה המבארות בעיקר שאין כל סתירה בין האמונה היהודית לבין המדע. אני טרם שלטתי היטב בפורטוגזית, ומלאכת

רבים מהם חזרו בתשובה שלמה והקימו משפחות חסידיות לתפארת. חברי קבוצת הסטודנטים מברזיל מניפים לעברו של הרבי כוסות 'לחיים' בעיצומה של התעודות 'שבת

"כשהגענו לכאן, היינו צריכים לבשל את החלב בבית כי לא היה חלב ישראל מפוסטר. כיום יש כמה וכמה סוגים שונים של חלב כשר למהדרין. יש התעוררות גדולה בציבור. תנועת התשובה הולכת וגדלה, וברוך ה' יהדות ברזיל הולכת ופורחת"

הישיבה בברינוא היא דמותו של המנהל, המשפיע האגדי הנודע רבי ניסן נמנוב זצ"ל. "עצם ה'ציור' שלו, התופעה שראו בחורי הישיבה מול עיניהם, של יהודי המתפלל מדי יום במשך כמה שעות בהשתפכות הנפש ממש - השפיעה כמובן על האווירה הכללית כולה.

"הוא היה בעל 'עבודה' יוצא דופן. ב'שבת מברכים' היה ניתן לראות אותו יושב בשולחן בלא ספר לפניו, ואומר את ספר התהילים כולו (כתקנת כ"ק אדמו"ר הריי"ץ זי"ע, לומר את כל התהילים בשבת מברכים קודם התפילה), מילה במילה בעל פה. מי שחזר את כל הספר 'לקוטי תורה' של אדמו"ר הזקן בעל פה, מה פלא שאת התהילים היה אומר בעל פה?

"הייתי קרוב אליו מאוד, ואף סייעתי לו בימי מחלתו. זכור לא אשכח. פעם שהייתי עמו בבית הרפואה ובעודו נתון בייסורים נוראיים החל לחזור בפניי מאמר של ה'צמח צדק' בענין 'ורפא ירפא'. לא יאומן כי יסופר. מאמר שאיני בטוח שנדפס כבר באותה תקופה ויתכן שידע אותו רק מכתבי יד.

"שווה בנפשך: בישיבה בברינוא היה גם החסיד הישיש המפורסם רבי ישראל נח בלניצקי זצ"ל שהיה אז בן למעלה מתשעים שנה - והוא היה בטל בתכלית לרבי ניסן, הצעיר ממנו בהרבה. לכולם היה ברור שאדמו"ר הריי"ץ שהעמיד את רבי ניסן למשפיע בישיבה, עשה זאת משום שהוא יהודי נעלה ומיוחד במינו".

לאחר שנתיים נסע לניו יורק, ללמוד בחצר הרבי וגם על ימי שבתו בשבת תחכמוני זה פיו מלא השתאות עד עצם היום הזה. "למדתי ככולל שע"י מזכירות הרבי גם מעט זמן לפני שהתחתנתי. אז כבר התחלתי ללמוד לימודי סמיכה לרבנות. כשהגעתי עוד שימש בראשות הכולל הגר"ש דווארקין, רבה הראשון של שכונת קראון הייטס, והייתי קרוב אליו מאוד.

ברזל ונחישת מנעלך

מבט כללי ליהדות ברזיל

יהדות ברזיל מונה כיום בין מאה וחמישים למאה ושמנים אלף יהודים.

השליח הראשון שנשלח על ידי הרבי לברזיל היה החסיד רבי הירשל חיטריק ז"ל, ששהה בה כעשר שנים ופעל גדולות ונצורות. האמת היא, מדייק הרב וייטמאן, שכבר בשנת תרע"ו שלח כ"ק אדמו"ר הרשב"ב ז"ע לברזיל שוחט: החסיד ר' שמואל נוביקוב ז"ל, עובד ה' ומשכיל שנפטר בגיל צעיר. כמו כן, בסוף שנות התר"פ הגיע לברזיל חסיד חב"ד בשם ר' פנחס שליף, שגם עמד בקשרי מכתבים עם רבותינו אודות מצב היהדות בברזיל. ומאז עלתו של כ"ק אדמו"ר ז"ע לכס ההנהגה הגיע תכופות לברזיל השדר"ר הרה"ח רבי יוסף ויינברג זצ"ל ופעל בה רבות.

היהדות בברזיל מורכבת מכמה גלי הגירה של יהודים מארצות שונות אל חבל זה בדרום אמריקה. ברזיל התגלתה בערך בשנת 1500 למניינם, והפעם הראשונה שיהודים היגרו אליה היה בערך בשנים 90-1550 למניינם. היו אלו יהודים אנוסים מספרד ומפורטוגל שנמלטו מאימת האינקוויזיציה אל המושבה הפורטוגלית שהיתה בה. לפרנסתם עסקו בייצור טבק וסוכר עבור המדינות האירופאיות. כיון שגם ברזיל נשלטה על ידי הפורטוגזים, גם בה הוצרכו האנוסים לשמור על יהדותם בסתר (אלא שזה היה פשוט הרבה יותר מאשר בפורטוגל עצמה). כך לדוגמא, מכתבי יד וספרים מאותה תקופה עולה כי יום המנוחה של העבדים במפעלי הסוכר היה יום השבת - למרות שזו היתה מושבה של נוצרים אדוקים.

בערך בשנת 1630 למניינם, צפון מזרח ברזיל נכבש על ידי ההולנדים, שקבעו את עיר בירתם בריסיפי. ההולנדים היו נוצרים פרוטסטנטים ולא קתולים. מפאת זאת, במדינות שתחת שליטתם הונהג חופש דת מוחלט. אז החלו להגר המוני יהודים מאמסטרדם אל רסיפי והיו שותפים פעילים במסחר הפורח. לאחר עשר שנים של שלטון הולנד היו כבר כ-4,000 יהודים בריסיפי. כך נוצר מצב שבאזור המדובר עמדו שני בתי כנסת, ולהבדיל - כנסייה אחת בלבד. בשנת 1642 למניינם הגיעו שני חכמים מהולנד והחלו להנהיג את הקהילה, סידרו את השחיטה והקימו בה ישיבה ותלמוד תורה. נשתמרו מסמכים בהם מתלוננים השכנים הגויים שתלמוד התורה 'מרעיש' ומפריע גם בימי ראשון. כמו כן, ליהודים היה בית רפואה משלהם, רחוב משלהם ומוסדות קהילתיים רבים ומפותחים.

לאחר 24 שנים שבו הפורטוגזים וכבשו את ברזיל והקהילה היהודית חזרה לאמסטרדם. חלק קטן ממנה עברו לאיים הסמוכים, ואחרים הגיעו גם לניו יורק והקימו בה קהילה יהודית (תולדות קהילת רסיפי מופיעים בהרחבה במבוא לספר שערך הרב וייטמאן בו ליקט וחשף את תורת חכמי ברזיל, ראו תיבה נפרדת).

לפני כ-180 שנה היו כמה גלי הגירה גדולים של יהודי מרוקו, שהתיישבו בעיקר באמזונס, חלקה הצפוני של ברזיל. לפני כ-130 שנה הובאו לדרום ברזיל קבוצות של יהודים מרוסיה, אוקראינה, מולדובה ובסרכיה על ידי הברון הירש, שחפץ ליישב את האזור ביהודים שיעסקו בחקלאות. גם בין מלחמות העולם הגיעו לברזיל פליטים רבים מאירופה, לאחר מלחמת השחרור הגיעו יהודים מסוריה ולבנון ולאחר מלחמת סיני הגיעו יהודים רבים ממצרים ועוד.

התרגום הוטלה על עורך דין מגזע אנ"ש ועוד אברך. כך ישבנו במשך כמה שעות מדי יום ועבדנו יחד על מנת ליצור תרגום מדוייק ואיכותי.

"את עיקר העבודה סיימנו לפני י' שבט, ואותו עורך דין נכנס לרבי ליחידות והביא עמו עותק לא מכורך של טיוטת הספר. הרבי הגיב: אמנם איני דובר פורטוגזית אבל אשתדל להבין. הלה אמר לרבי: את הספר המוכן אקווה להביא בעזרת ה' ל"א ניסן (יום הולדתו של הרבי). הרבי ענה לו: עדיף שתביא אנשי מדע וסטודנטים שיקראו את הספר, שיבואו להתוועדויות וייוכחו שאין כל סתירה בין התורה למדע, ואדרבה התורה נעלית מהמדע.

"התבטאות זו של הרבי, על העדפתו הברורה שביאו להתוועדות אנשים ולא רק ספרים, המריצה את כל העוסקים בזה להביא עוד ועוד קבוצות לרבי.

"כך במשך שנים רבות, בין שנת תש"מ לשנת תשנ"ב, הבאתי קבוצות סטודנטים לרגל י' שבט - יום הסתלקותו של כ"ק אדמו"ר הרי"צ ז"ע ויום עלותו על כס ההנהגה של כ"ק אדמו"ר ז"ע. זכינו לקירובים רבים ונפלאים. הסטודנטים היו מגישים שאלות ובקשות, והרבי היה עונה להם בפרטנות לפי ערך. בהתוועדויות הרבי היה אומר 'לחיים' לסטודנטים ובעוד הזדמנויות קירבם עד מאוד.

"כיון שבתקופה זו יש חופש מהלימודים בדרום אמריקה, היינו שוהים בחצרות קדשנו כשבוע כשהסטודנטים היו מתארחים אצל משפחות חב"דיות בשכונה. לאחר מכן הבנים היו נוסעים למשך חודש או שלושה שבועות לשיבת חב"ד במוריסטון, והבנות היו לומדות פרק זמן מקביל ב'מכון חנה' בקראון הייטס.

"כמה וכמה מהצעירים שנשלחו למוסדות אלו לא שבו לברזיל. הם נשארו ללמוד במוסדות התורה כתלמידים קבועים. מהקבוצות הללו יש חוזרים בתשובה רבים, שהקימו משפחות חסידיות לתפארה וכמה מהם מכהנים פאר עד עצם היום הזה כשלושים במקומות שונים בעולם."

בהיכלו הקדוש של הרבי

זכור לו סיפור מיוחד שאירע כשהביא את הקבוצה הראשונה, לקראת י' שבט תש"מ. היה זה יהודי קשיש מהקהילה, שחזר בתשובה בגיל העמידה והיה באותה עת בן שבעים וחמש. הוא היה יהודי מיוחס, בן אחר בן להרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב ז"ע ואף נשא את שם משפחתו: דרברמדיקר. "הוא הפציר בי להצטרף אל קבוצת הסטודנטים ולנסוע לרבי. למרות שהקבוצה הכילה סטודנטים צעירים בלבד, לא יכולתי לעמוד בפני תשוקתו העזה והסכמתי לצירופו.

"היהודי הזה היה בעל רגש גדול. בפעם הראשונה שבה ראה את הרבי, היה זה בעת קריאת התורה, כשלנגד עיני הרבי ניגשו הסטודנטים בזה אחר זה אל הבימה ובירכו 'הגומל'. אף הוא עשה כן אבל לא יכול היה לעצור בעד התרגשותו ופרץ בבכי עז למשך דקות ארוכות. כל אותה עת הביט הרבי בפניו בחיבה מיוחדת, למרות שהמתח היה עצום וכל הקהל חש בזמן היקר שחולף עד שנרגע ויכול היה להוציא מפיו את תיבות הברכה.

"ימים לאחר מכן, בי' שבט, התקיימה ההתוועדות של הרבי. הקבוצה כולה תפסה מקומות אחד ליד השני, ועשרים דקות לאחר שהרבי החל לדבר, אותו יהודי, שהיה נתון בסערת רגשות עצומה בראותו את המעמד המלכותי, קיבל התקף לב.

"במקום נוצרה אנדרלמוסיה וחיש הופיעו חברי 'הצלה' שהבהילו אותו לבית הרפואה. בחלוף מספר ימים שיגר לו הרבי סידור עם חתימת יד קודשו בצירוף הוראה מיוחדת: להפיץ יהדות ולהניח תפילין עם יהודים בבית הרפואה. תארו לעצמכם: יהודי בן שבעים וחמש, לאחר התקף לב, התרוצץ ככל יכולתו במחלקות, הניח תפילין והפיץ יהדות". לאחר מספר ימים נכנסו חברי הקבוצה בזה אחר זה

במו עיניי ראיתי מהו "צדיק גזר". הגה"ח הרב יוסף דוד וייטמאן בשיחה ל"כי קרוב"

ליחידות בהיכלו של הרבי. "אותו יהודי רצה כמובן לזכות גם הוא ליחידות אך הרופאים הבהירו לו שלא ישתחרר מהאשפוז בקרוב. רק בחלוף חודש השתחרר. הוא היה מאוכזב עד עמקי נשמתו שלא זכה להיכנס ליחידות וכתב על כך לרבי. הרבי ענה לו על כך בכתב יד קודשו: "בטח קיבל את הסידור. הרי השתתף בהתוועדות, והתוועדות הרי זה יחידות אלא שבמעמד כמה וכמה מישראל. וק"ל". מפעם.

בהקשר ליחידות, מגלה הרב וייטמאן על התפקיד המיוחד שהיה לו כמי שאחראי על חברי

הקבוצה. "חלק מחברי הקבוצה לא ידעו לא אנגלית, לא אידיש ולא לשון הקודש. השפה היחידה שהייתה שגורה ביהם הייתה פורטוגזית. במצבים כאלו אני הייתי עומד בפתח חדרו הקדוש של הרבי, צמוד לדלת, מאזין לדבריו הקדושים וכתום היחידות הייתי מתרגם להם את הדברים בחוץ. פעמיים במהלך יחידות הרבי עצר את דבריו והורה לי לתרגם בפניו. כמעט שלא הצלחתי לעשות זאת. היתה לי תחושה שהרבי רוצה לשמוע כיצד אני מדבר בפורטוגזית ולבחון אותי".

הוראה מיוחדת קיבל הרב וייטמאן עצמו בעיצומה של יחידות שלו. "לפתע, הרים הרבי את עיניו הקדושות מהפתק שלי, הישיר אליי את מבטו ושאל: 'מדוע לא ארגנת קמפ?'. זו הייתה עבורי הפתעה". עד אז אכן לא עסקתי בכך כלל. כמובן, מאז התחלתי לארגן בקביעות מחנה קיץ לילדים".

"האמת היא", הוא נזכר, "כבר בהיותי תלמיד בישיבה בברינאו, הייתי מתעסק בהפצת יהדות בקרב סטודנטים, והיינו מארגנים עבורם שבתונים יחד עם הרבנים קלמנסון. בין היתר סייעתי לשליח, הרה"ח ר' יוסף יצחק פבונג, בניהול הקייטנות לילדים. כך שהיה לי ניסיון בתחום. ואכן, מאז ועד היום מתקיימים קמפים 'גן ישראל' לבנים ולבנות בהשתתפות מאות חניכים מכל גוויי היהדות הברזילאית".

תוך כדי שבתנו בשיחה שאנו מקיימים בירושלים, מספר הרב וייטמאן כי הקמפים הנערכים בעצם ימים אלו, ימי חופשת החורף הדרום-אמריקאית, מהווים עבור לא מעטים מהחניכים כרטיס כניסה למוסדות החינוך התורניים ולצעידה סלולה בדרך העולה בית אל, להמשך לימודים על טהרת הקודש בואכה דורות ישרים מבורכים.

בשנת תשמ"ב החל הרבי לקבל את קהל משחרי פניו ליחידויות כלליות, לנוכח הכמות ההולכת וגדלה של אורחים בחצרות קודשנו. מאז, באופן עקרוני, במשך שנים, נכנסו ליחידות כללית רק קבוצות של חתנים, חתני בר מצווה ואורחים.

הקבוצה של הסטודנטים מברזיל, בהובלת הרב וייטמאן, הייתה הראשונה שזכתה להיכנס כקבוצת אורחים ליחידות כללית בחדרו של הרבי. הרבי אף הגיה את דברי הקודש שנשא בפניהם.

"וה' יצליחם עוד יותר"

מדי דברנו נזכר הרב וייטמאן בעוד הוראות מתוך אותן רבות מספור שזכה לקבל, בימים שבהם הוליכו הרבי כמלאך האומר לו גדל.

"פעם", הוא מספר בכנות כמי שאת חטאיו הוא מזכיר היום הזה, "כתבתי לרבי שבשל כל הפעילות בהפצת היהדות, אין לי מספיק זמן להקדיש ללימוד התורה האישי שלי, וגם לא מספיק זמן עבור המשפחה". התשובה שזכה לקבל, בגוף כתב יד קודשו של הרבי, מעניינת ומאלפת: "לרוב השלוחים שיחיו בעיות

בתגובה לדברים אמר הרבי: עדיף שתביא איתך אנשי מדע וסטודנטים שיקראו את הספר, שיבואו להתוועדויות כאן וישמעו שאין כל סתירה בין התורה למדע, ואדרבה התורה נעלית מהמדע

על דרך הנ"ל, ולפלא שחושבן ליוצא מן הכלל, ואדרבה יתייעץ עמם מה ואיך עשו בפועל והצלחו, ויצליח".

בשנת תשמ"ד קרא הרבי להנהיג בכל בתי הספר העממיים בעולם כולו "תפילה קצרה" שבה, מדי יום ביומו, יוקדש בכל כיתה רגע אחד שבו יחשבו אודות בורא עולם ומנהיגו. תשובה מעניינת שקיבל כאשר חשב לאמץ את היוזמה ולהוציאה אל הפועל בברזיל לימדה כי לכל כלל יש יוצאים מן הכלל.

"כתבתי לרבי שמאחר ויש לי קשרים במשרד החינוך, האם לנסות להשפיע עליהם להנהיג כן גם במדינה זו את קריאת הרבי". הרבי הסתייג מהיוזמה ונימק: "הם קתולים קנאים, ויש חשש שיכריחו ח"ו אותה האישי וד"ל".

מכאן ניארת הרב וייטמאן לשתפנו בסיפור מופת מופלא שאותו חווה על בשרו והוא מספר זאת בפורטרוט ובדיוק נמרץ.

"בשנת תשמ"ג קיבלנו חוות דעת מרופאים שיש לאחד מבני משפחתנו בעיה רפואית ל"ע ויש לעשות בדיקות מקיפות. זה היה לפני חג השבועות והמצב לא היה נעים כמובן. החלטנו לקום ולנסוע לרבי. עם בואנו, לאחר שטבלתי במקווה וערכתי את כל ההכנות

סיום הש"ס בבית הכנסת הספרדי 'בית יעקב' בראשות הרב וייטמאן

גילוי חידושי הקדמונים מברזיל

אחת מגולות הכותרת של מפעליו התורניים של הרב וייטמאן נעוצה בסדרת הספרים שהוציא לאור, בהוצאת 'מכון ירושלים', ובהם ההדיר כתבי קדמונים מברזיל והולנד וחידושיהם על התורה. ביקשנו לנצל את ההזדמנות ולשמוע על כך מכלי ראשון. "כשהגעתי לברזיל", סיפר לנו הרב וייטמאן, "נודע לי שהיו יהודים בברזיל, בעיר רסיפי, כבר לפני מאות שנים. כתבתי על כך לרבי, וקיבלתי הוראה להדפיס שם תניא (היה זה לאחר שנת תשל"ח, בה הרבי הורה להדפיס תניא בכל מדינה, אך לפני שהורה להדפיס בכל עיר ועיירה, בשנת תשד"מ). זה היה הקשר הראשון שלי עם העיר ועם היהודים הברזילאיים מדורות עברו.

"לקראת י"א ניסן תשמ"ב, יום מלאות שמונים שנה לרבי, הוצאנו לאור קובץ חידושי תורה מרבי ברזיל לכבודו של הרבי. אני עצמי כתבתי שם פלפול הלכתי קצר לגבי פרטים מסויימים בצוואת רבי יהודה החסיד, ובסיום כתבתי כעין דרוש על התוכן של 'ברזיל', הרומז ל'ברזל', מבוסס על המבואר בקבלה שברזל ראשי תיבות: בלהה, רחל, זלפה לאה.

"לאחר כמה שנים נקלע לידי ספר של היסטוריון שכותב שהחכם הראשון שבא לרסיפי הוא רבי יצחק אבוהב די פונטיקה (מגזע רבי יצחק אבוהב הראשון, בעל מנורת המאור) והוא כתב רמז על הקשר בין ברזיל לברזל. ההיסטוריון

שכתב את הספר התגורר בערוב ימיו בירושלים, והחלטתי שבפעם הבאה שאבקר בארץ אשאל אותו היכן מצא שרבי יצחק כתב זאת, ואם יש תחת ידו כתבי יד תורניים שטרם התפרסמו.

"הלכתי לבקרו והוא פתח בפניי עולם שלם חדש. מסתבר שאותו רבי יצחק אבוהב, שלאחר מכן שימש אב בית דין באמסטרדם (הוא שנתן הסכמה לפרי חדש ולמנחת כהן, ואף השתתף בחרם על שפינוזה), כתב חידושים רבים וכתבי היד שלו נמצאים במוזיאונים וספריות. אותו היסטוריון, שלא התעניין בתוכנם של הכתבים אלא בהיסטוריה גרידא, נתן לי רשימה מדויקת של הכתבים והראה לי צילומים שצילם מהם.

כמו כן סיפר לי על חכמים נוספים שחיו ופעלו באותם מקומות וזמנים, וגם מהם כתבי יד, חלק נכבד מהם בפורטוגזית.

"אמרתי לעצמי: הרבי שלח אותי לכאן כדי לקבץ נפשות ולהעלות את ניצוצות הקדושה הפזורים בברזיל חזרה לשרשם. השבת דברי תורה אלו וזיכרונם של גדולי התורה הללו לעולם התורני, היא חלק מאותה שליחות. מלבד זאת, זכרתי שהרבי הורה לי בפירוש לעסוק בלימוד התורה גם בהיותי בשליחות.

"לצורך המלאכה נדרשתי לעזרת אברכים תלמידי חכמים יודעי ספר והמבינים פורטוגזית, על מנת לתרגם את הכתבים הללו ולהוציאם מתהום הנשיה. כשהתחלתי לטפל באיסוף הכתבים וסידורם, בעזרת כמה אברכים יקרים, התברר לנו שרבים מהם אינם בפורטוגזית אלא בלשון הקודש, והם מקיפים את כל מקצועות התורה, שו"ת, דרוש, הלכה וקבלה. העבודה הייתה מרובה והזמן קצר, מרוב עומס העבודה בקהילה ובשיעורי התורה, אך ב"ה זכינו להוציא לאור כבר שלושה ספרים מהודרים, הכוללים מראי מקומות וציטוטים, ובעזרה יודפסו עוד.

"עם הזמן מצאנו גם את בית הכנסת והמקוה ששימשו את הקהילה ברסיפי, והממשלה החזירה את הבניינים האלו לידי הקהילה, וכיום יש שם מוזיאון יהודי."

"ימים לאחר מכן, בי" שבט, התקיימה ההתוועדות של הרבי. הקבוצה כולה תפסה מקומות אחד ליד השני, ועשרים דקות לאחר שהרבי החל לדבר, אותו יהודי, שהיה נתון בסערת רגשות עצומה בראותו את המעמד המלכותי, קיבל התקף לב"

הנדרשות, ישבתי והעליתי על הכתב את כל אשר אמרו הרופאים בפרטי פרטים. ציינתי שהדבר מפחיד אותנו וגורם לנו מחשבות לא טובות וביקשתי את ברכת הרבי לישועה גדולה. ניגשתי למזכירות והגשתי את המכתב.

"לאחר כשעתיים-שלוש קיבלתי טלפון מהמזכירות שאבוא מיד. מיהרתי לגשת למקום. שם חיכה לי המכתב שכתבתי, כשהחלק שבו פירטתי את דברי הרופאים חתוך וגזור בחזר גדול. המזכיר אמר לי שהרבי גור במספרים את כל החלק שבו הופיע כל אותו פירוט. בעיני רוחי קיבלתי לפתע משמעות מוחשית ומצמררת למושג הרווח: 'צדיק גזור'. בשולי המכתב, על יד תיבת 'מחשבות' שבמכתבי הוסיף הרבי: '[מחשבות] זרות - כפשוטו תורקם החוצה (ע"י טראכט גוט וועט זיין גוט כמאמר רבותינו ז"ל). עניתי שאשרי חלקם וכו' וה' יצליחם עוד יותר ותבשר טוב'."

"כמוכן שנגרענו לחלוטין ויצאנו משם בשמחה גדולה, אך לא הבנתי מהי כוונת הרבי 'עניתי'. לא קיבלתי באותה תקופה מענה של הרבי בלשון זו. שאלתי במזכירות אם יש לי מכתב מהרבי שמשום מה לא נשלח, וענו לי שיתכן שאירע כזה דבר אך לא ידוע להם.

"לאחר כמה שבועות, הגיע לתיבת הדואר שלנו בברזיל מכתב מהרבי בקשר להדפסה של ספר התניא שערכנו בהוראת הרבי במדינה מסויימת בדרום אמריקה, כשעל יד החתימה הוסיף הרבי בכתב יד-קודשו את המילים: "אשרי חלקם וגדול זכותם."

"מעתה היה מובן המענה, אך המתנתי למכתב נוסף בו יופיעו גם המילים 'וה' יצליחם עוד יותר', כי גם על כך כתב הרבי כי כבר ענה כן. מכתב כזה בושש מלבוא. כשהתחלנו לעיין במכתבים שזכינו לקבל מהרבי, נפתרה התעלומה. מסתבר שבמכתב לשידוך שלנו, שבע שנים קודם לכן, כתב הרבי לרעייתי: "מכתבה נתקבל, נכון השידוך וטוב, ויהי בשעה טובה ומוצלחת... ויתוסף בכל המצטרך להם עוד יותר". אני שכחתי לגמרי מכך אך הרבי זכר היטב את הלשון שכתב לנו שבע שנים קודם לכן וכתב על כך: "כבר עניתי."

"שבע שנים לאחר מכן, בשנת תש"ג, פתחתי בית חב"ד בשכונה חדשה, ובגליון של מכתב הברכה הוסיף הרבי בכתב יד: "נאך מער" (עוד יותר), אותה הלשון שבה בירך אותנו כבר פעמיים בשנים שלפני כן."

חבר לכל אשר יראוך

"הפצת היהדות והפצת מעיינות החסידות", חורף הרב וייטמאן, "אינן עומדות בסתירה ללימוד תורה כדבעי. אדרבה", הוא מטעים באמונת אומן, "הכול מגיע מהתורה. לפעמים אתה מתרוצץ כל היום בין פעילות זו לאחרת, ואתה חוזר הביתה מותש לחלוטין. אף על פי כן, כל ההצלחה שלך תלויה בכך שתשב עכשיו ותלמד."

"גם בקשרים שלי עם הגבירים והמתקרכים ליהדות, לימוד התורה תופס חלק עיקרי. אני יכול להעיד על עצמי שאין כמו הקשר שנוצר עם אדם על ידי שיעור תורה דווקא. דווקא על ידי השיעורים, חזרת 'ווארט' קצר לגביר במשרד, ועוד אפשרויות

נשתמרו

ידידות בלתי אמצעית. איל ההון יוסף ספרא ז"ל בחברת יבלחט"א הרב וייטמאן, הראשל"צ הגר"י יוסף והראשל"צ הגרש"מ עמאר

רבות, נוצר קשר אמיתי, כי התקשרות אמיתית בין יהודים נוצרת על ידי התורה".

כאמור בפתח הדברים, הרב וייטמאן מכהן מזה שנים כרבה של קהילת 'בית יעקב' המעטירה בפאולו שבברזיל. "מיד כשהגעתי לברזיל", מתאר הרב, "יצרתי קשר עם הקהילה החלפית, והייתי מוסר בה שיעורים, למבוגרים בצרפתית ולצעירים בפורטוגזית. גם בהמשך הייתי שותף פעיל ומסרתי שיעורים בתנועות הנוער של הקהילה. מאוחר יותר, כמה וכמה תלמידים נעשו לאנשים חשובים בקהילה ואז התבקשתי על ידם באופן רשמי להתמנות לרבה של הקהילה ולהנהיג אותה יחד עם עמיתי הרה"ג הרב אפרים לניאדו".

ראש הקהל היה איל ההון יוסף ספרא, מגדולי עשירי העולם היהודי. והוא היה זה שהפנה את הבקשה האישית לרב וייטמאן, לאור הערצתו האישית והבלתי מסויגת כלפיו. "אמרתי לו שאני אשכנזי, ולא מתאים שאני אנהיג את הקהילה החלבת הענפה. הוא ענה לי שגם בלבנון היה להם רב אשכנזי ת"ח מובהק, והם יצליחו להסתדר עם זה. כמוכן שהמנהגים שהביאו עמם נשארו על כנם. ואכן כך היה, ומאז ועד היום אני מכהן במקביל לרב הספרדי כאמור ואנו עובדים במשותף".

הקהילה, מספר הרב, מונה ב"ה כחמש מאות משפחות, כשלושת אלפים נפש, והיא פורחת ותוססת. "בארם צובא שימשו בקהילה רבנים ומורי הוראה דגולים, והמסורת נמשכת עד עצם היום הזה. צעירים רבים לומדים בישיבות בארץ ולאחר מכן חוזרים לכאן ולומדים בבית מדרש מיוחד שהקמנו. הקהילה חזקה מאוד ושומרת על עצמה. התקנות של הקהילה נשמרות בקפידה וכמעט שאין בה התבוללות.

"היות ומקימי הקהילה הם בני משפחת ספרא המפורסמת, מוקירי רבנן ותמכין דאורייתא מפורסמים, הגיעו במשך השנים לבקר בה כל הרבנים שכינהו כ'ראשון לציון' בארץ הקודש ורבנים רבים נוספים". עם השנים נרקמו בינם לבין הרב וייטמאן קשרי ידידות אמיצים. מדהים להיווכח בתיעוד של השמחות שנערכות בבית ספרא כיצד מפארים אותן בנוכחותם המרשימה, עם הגלימה המסורתית והמצנפת המיוחסת, הראשונים לציון, זה לצד זה יחד עם הרב וייטמאן, באחוזה ובהדרת כבוד הדדית.

הרב וייטמאן מונה לפרוטרוט את הישגיה הגדולים של הקהילה עליה הוא מנצח בסייעתא דשמיא: "לקהילה יש בית ספר משלה עם אלף תלמידים, תנועת נוער של ארבע מאות נערים, בית מדרש שמדי לילה לומדים בו כמאה וחמישים צעירים, מערך שחיטה ובית דין מבוסס, וב"ה מדי יום ביומו היא הולכת ופורחת".

על ידידו האיש, מר ספרא המנוח, וכל בני משפחתו הממשיכים לשמור עמו על קשר חם, הדוק ויומיומי, מספר הרב וייטמאן כי "למר ספרא היה קשר מיוחד עם הרבי, הוא היה פעמים רבות ביחידות וזכה לקבל הוראות רבות. הוא כמוכן גם תמך רבות בפעילות החב"דית העניקת בכל רחבי ברזיל".

ברצותו להמחיש את התרומה האישית של משפחת ספרא לפעילות החב"דית להחזקת והאדרת היהדות בברזיל, משתף אותנו הרב וייטמאן בסיפור מאלף. "אחת הערים בברזיל נקראת בשם קוריטיבה. יש בה כשלושת אלפים יהודים לערך. לפני כשלושים שנה השליח בעיר, הרב דוברבסקי, בנה בה מקווה טהרה

לראשונה, ולא ידע כיצד להסביר לתושבי המקום את חשיבותה הגדולה של המצווה.

"ייגענו את מוחנו באיזו מתכונת נערוך ערב מיוחד לציבור שבמרכזו תעמוד חשיבות הטהרה, והשחננו את הדברים בפני בני הזוג ספרא. הרעיון שעלה היה פנטסטי. הגב' ספרא בכבודה ובעצמה טסה לשם במטוס הפרטי של המשפחה ונשאה בפני הנשים המקומיות נאום נלהב על חיוניותה הקריטית של טהרת המשפחה. הדוגמה האישית הזו חוללה גדולות ונצורות והביאה מהפך רוחני למקום. כחודש לאחר מכן היא עברה אצל הרבי במעמד השליחות-מצוה לצדקה, והרבי אמר לה במאור פנים: "ישר כוח על הנאום בקוריטיבה".

וכזה הוא סיפור מפעים המלמד על תחושת הערכות האישית שחש מר ספרא לכל עניין יהודי.

"בצהרי יום בהיר אחד מתקשר אלי ר' יוסף ספרא ואומר לי לבוא בדחיפות לבית הרפואה ע"ש איינשטיין. זהו אחד מבתי הרפואה הענקיים והמתקדמים ביותר בדרום אמריקה. לא ידעתי במה מדובר. חשבתי לתומי שהוא רוצה לערוך איתי ביקור חולים של אחד מבני משפחתו או ידידיו.

"כשהגעתי לשם הוא כבר נחת עם המסוק שלו והזמין אותי מיד לאסיפה שלא מן המניין עם הנהלת בית הרפואה. על הפרק היה נושא אחד ויחיד: הקמת מסעדה כשרה במתחם בית הרפואה. מדובר במולטי-מיליארדר, שיכול היה להקדיש ליוזמה כזו את יום ראשון החופשי או שעת לילה של אחד הימים. הוא בוודאי לא היה צריך להטריח עצמו לשם כך וכלי ספק היו מקבלים בכבוד רב גם שליח שהיה שולח לטובת העניין. אבל כזה הוא היה. בענייני יהדות הוא היה ראש וראשון לכל דבר. גם באמצע היום ועל חשבון העסקים הפרטיים שלו".

"לדאבוננו", מסכם הרב וייטמאן, "עדיין בברזיל יש התבוללות קשה, בייחוד בעיירות הקטנות, ואנחנו נלחמים בכך במרץ. באותן עיירות השלוחים עובדים קשה מאוד למיגור התופעה.

"מצד שני, שומה עלינו להבהיר שיש התעוררות גדולה. כיום בס' פאולו יש הרבה כוללים, חמש ישיבות וחמישה תלמודי תורה. כשהגענו לכאן, היינו צריכים לבשל את החלב בבית כי לא היה חלב ישראל מפוסטר. כיום יש כמה וכמה סוגים שונים של חלב כשר למדרין. יש התעוררות גדולה בציבור. תנועת התשובה הולכת וגדלה, וברוך ה' יהדות ברזיל הולכת ופורחת". ■

"הפצת היהדות ומעיינות החסידות אינה בסתירה ללימוד תורה כדבעי. אדרבה, הכול מוגיע מהתורה. לפעמים אתה חוזר הביתה מותש לחלוטין. אף על פי כן, כל ההצלחה שלך תלויה בכך שתשב עכשיו ותלמד"

לשם מה נועד הלב?

המודעה בעיתון לא צדה את עינו של אף יהודי, מלבד אחד ומיוחד • מכונה לא יכולה לפתוח מכתבים שנחתמו בדמעות • גלות מצרים - בגלל האחים או בגלל ראובן? • ומהי חכמתו הגדולה של שלמה המלך הטמונה במצוות שתיקן • התועדות הצורת סיפורים מעוררים על כ"ק אדמו"ר הריי"צ וכ"ק אדמו"ר זי"ע, לרגל יום ההילולא י' שבט

החותם בדמע

בשנות הנהגתו של הרבי, ראיתי במו עיניי שהדור של שכונת קראון הייטס היה מביא לחדר המזכירות שלושה-ארבעה שקי מכתבים, דבר יום ביומו. מדובר במאות מכתבים, והרבי קרא את כולם וענה להם. זאת מלבד שאר עבודותיו בקודש בלימוד התורה, תפילה, קבלת קהל ל"יחידות" במשך שעות ארוכות ועוד.

מנהגו של הרבי היה שהוא, ורק הוא, היה פותח את המכתבים. אסור היה לאף אחד מהמזכירים והמשמשים לפתוח שום מכתב, ויהי מה. הרבי היה פותח כל מעטפה בכוחות עצמו, קורא את המכתב, ואז מורה למזכיר הניצב הכן מה ואיך לענות לשואלים.

תארו לעצמכם, כמה עמל וטרח כרוכים בפתיחת מאות מכתבים ביום!

פעם אחת רכש אחד החסידים, ר' זלמן חנין, מכונה הפותחת מכתבים. מכניסים את המכתב למכונה מצד אחד, והוא יוצא פתוח - ללא קרעים - מצדה השני. הוא הביא את המכונה לחדרו של הרבי, מתוך מחשבה שהרבי - שחש על זמנו כל כך - ודאי ישמש להשתמש בה.

אך הרבי מיאן להשתמש במכונה, באמרו: בנוהג שבעולם אנשים חותמים ומדביקים את מעטפות המכתבים בדבק וכדומה; אולם אלו הכותבים לי - מדביקים את מכתביהם בדמעות, ואני אפתח אותם על ידי מכונה?! ...!

זו רגישות. "וירא בסבלותם".

מימין או משמאל

כידוע, יש מחלוקת בסדר ארבע הפרשיות של התפילין, ולהלכה נפסק כשיטת רש"י שהפרשיות צריכות להיות כפי הסדר שנכתבו בתורה. מאיזה צד מתחיל הסדר? מצד ימין. אבל ימין של מי? לא ימינו של האדם המניח תפילין אלא משמאלו דווקא, שזהו צד ימין של האדם העומד מולו ורואה את התפילין.

נזכרתי בהלכה זו כששמעתי את הסיפור הבא.

בשנת תשל"ה ביקר ב"יחידות" אצל הרבי ראש ישיבה מירושלים. בתוך הדברים, הרבי עודדו לפרוץ את קהל שומעיו הטבעי ולהשקיע מזמנו להשפיע גם על אחרים.

הרבי אמר לו: מהו האבר החשוב בגוף האדם? הלב. הזוהר אומר "ליבא פליג לכל שייפין" - הלב משפיע דם וחיות לכל האברים כולם, והרי "נפש הבשר בדם היא".

והיכן מקומו של הלב - בצד שמאל.

לכאורה - פנה הרבי אל ראש הישיבה ושאל - מדוע הלב בצד שמאל? הרי צד ימין חשוב יותר: "ימין ה' רוממה"; יוסף רצה שיד ימינו של יעקב תונח דווקא על ראש בנו הבכור, וגם חז"ל אמרו

שמעתי פעם מר' מענדל בוימגרטן, שבעת ילדותו בשכונת ברנזוויל בניו יורק התגורר בשכונתם יהודי גלמוד, מבוגר וממורמר. בין השאר, לעתים היה מדבר בצורה בלתי הולמת ביחס לכ"ק אדמו"ר הריי"צ זי"ע. ויהי היום, ניגש האיש בבית הכנסת המקומי אל הבימה וטפח עליה. הס הושלך בקהל ולפני כולם פתח האיש ואמר: "אני רוצה לבקש בפומבי מחילה מהרבי מליובאוויטש".

מה קרה?

האיש סיפר שלפני זמן מה הוא חלה ל"ע, ונוזק לכסף רב כדי לשלם את הוצאות הטיפולים הרפואיים. בהיותו ללא בני משפחה שיתמכו בו, פרסם מחוסר ברירה מודעה בעיתון היהודי שיצא לאור באידיש באותה תקופה, ה'מארגן ז'ורנאל', ובה כתב: "יהודי צריך עזרה", ותו לא, ולצדה מספר הטלפון שלו.

כמה יהודים צלצלו אליו? אף אחד.

לאחר כמה ימים צלצל המזכיר של הרבי הריי"צ ואמר לו: "הרבי ראה את המודעה, הוא רוצה לדעת איזה סוג של עזרה אתה צריך".

האיש סיפר למזכיר על מצבו הרפואי והכלכלי, והמזכיר שאל שתי שאלות: מה הסכום ומה הכתובת.

לאחר כמה ימים הגיע אליו צ'ק בדואר על מלוא הסכום.

"יהודי צריך עזרה" - וכי מודעה כזו לא תתפוס את עינו של הרבי מליובאוויטש?

ואיפה אנו חיים? נכון, היום כמעט אף אחד לא מכניס מודעה לעיתון שהוא צריך עזרה, אבל זה לא צריך להיות כתוב שחור על גבי לבן. זה כתוב בעיניים, זה מוטבע על המצח או על הלב של יהודי שאנו פוגשים.

מה הרבי עשה? הוא רק שאל: איזו עזרה אתה צריך? צריך רק לשאול.

וירא כי אין איש

אבי ז"ל שאל פעם את הרבי זי"ע, מדוע הוא נוטל על כתפיו לעסוק בנושאים שגדולים אחרים בישראל מושכים את ידיהם מהם, למה לו כאב הראש הזה?

הרבי ענה לו בלשון הכתוב: "ויהי בימים ההם ויגדל משה ויצא אל אחיו וירא בסבלתם, וירא איש מצרי מכה איש עברי מאחיו. ויפן כה וכה וירא כי אין איש, ויך את המצרי ויטמנהו בחול".

מה משמעות הדבר שמה הסתכל תחילה סביבו לראות אם יש איש? הוא הסתכל לראות אם למישהו אכפת!

משה ראה שכולם מתעלמים. אף אחד לא מתעניין בצרתו של יהודי. זה מה שהוא ביקש לראות - האם הוא יהיה כמוהם או שיהיה אכפת לו מיהודי אחר. וזה מה שהפך אותו למשה רבינו.

הרבי זי"ע מיעט לדבר על עצמו, והוא המשיך ואמר לאבי: את זה למדתי מחמי (הרבי הריי"צ).

הפרשה החסידית

המשך מעמוד 2

אף ברמת קשר זו יש כמה וכמה מדרגות. יש בני נח פשוטים ויש צדיקים כאדם הראשון, חנוך, מתושלח ונח. לאחר מכן הגיע הגילוי האלוקי אל האבות הקדושים שהעפילו לדרגה נעלית ביותר. ומכל מקום הכול היה במובן מסוים בתוך גדר הבריאה.

ואילו במתן תורה בא החידוש של "אנכי ה' אלוקיך", הגילוי של שם הוי' שלמעלה מהטבע, "אשר הוצאתיך מארץ מצרים", שהוציא את עם ישראל מכל המיצרים וגבולים של גדרי הטבע ושל כל סדר ההשתלשלות. או אז התקשרו בני ישראל עם השי"ת עצמו. וזוהי כל תכלית תרי"ג מצוות התורה שניתנו לישראל במעמד הר סיני, "לעשות לו יתברך דירה בתחתונים" (תנחומא נשא טז); להמשיך בעולם הזה התחתון את מדרגת האלוקות שלמעלה מגדר הבריאה.

דווקא זו המצווה הראשונה

זהו גם הביאור על כך ש"מצווה ראשונה שנצטוו בה ישראל" היא "החודש הזה לכם", כי במצווה זו באה לידי ביטוי מובהק מהות כל המצוות שנצטוו ישראל – המשכת האלוקות שלמעלה מגדרי הבריאה, בשלושה מוטיבים, זה למעלה מזה:

(א) מצוות קידוש החודש. כי הנה אומות העולם מוניין לחמה שמהלכה תמיד בשווה ואילו "ישראל מוניין ללבנה" (סוכה כט, א) שיש בה חידוש, "חודש" מלשון חידוש. זה מחדד שתפקידם של ישראל הוא לפעול חידוש בריאה. לא רק שהנהגת הנבראים תהיה כדבעי אלא שימשיכו ע"י התורה והמצוות את האלוקות שלמעלה מהבריאה.

(ב) על מצוות קידוש החודש אמרו חז"ל (ירושלמי כתובות פ"א ה"ב): "בת שלש שנים ויום אחד ונמלכין בית דין לעברו הבתולין חוזרין". למרות שמצד גדרי הטבע עברו כבר שלוש שנים, מכל מקום מכיוון שבית דין עיברו את השנה על-פי תורה משתנה המציאות הטבעית. כי תוה"ק שולטת על מציאות העולם עד כדי שידוד מערכות הטבע.

(ג) מעלה נוספת במצווה זו שבה נאמר "ראשון הוא לכם לחודשי השנה" אודות חודש ניסן. כי הנה על המחלוקת הנודעת (ר"ה י, ב) אם בתשרי נברא העולם או בניסן, מבואר בחסידות ש"אלו ואלו דברי אלוקים חיים", כי בתשרי "בראשית ברא אלקים וגו'", הנהגת הטבע; מה שאין כן עניינו של חודש ניסן הוא מלשון ניסים – יציאה מהגבלת הטבע.

נמצאנו אפוא למדים מדוע דווקא זו היא "מצווה ראשונה שנצטוו בה ישראל" שכל מהותם היא המשכת האלוקות שלמעלה מגדר הבריאה על ידי התורה והמצוות שניתנו לישראל. והמשכה זו תתגלה בביאת המשיח, גילוי שם הוי' שלמעלה מגדרי הבריאה, וכמו שכתוב (ישעיהו מ, ה) "ונגלה כבוד הוי' וראו כל בשר יחדיו כי פי הוי' דיבר", כי אז יתגלה החידוש בבריאה שנעשה ע"י ישראל, וכמאמר "שהם עתידים להתחדש כמותה" (סנהדרין מב, א).

(ע"פ מאמר ד"ה "החודש הזה לכם" תשל"ט סעיף ה. לקוטי שיחות חלק כו בא א. חלק ה בראשית א)

"כל פניות שאתה פונה לא יהיו אלא דרך ימין". אם כן, מדוע ברא ה' את הלב בצד שמאל?

אכן, שאלה מפתיעה ובלתי שגרתית, וראש הישיבה המתין לתשובתו של הרבי.

אמר הרבי: הלב אכן ממוקם בצד ימין – מימינו של האדם העומד מולנו. הלב ניתן לנו בשביל שנחוש את צערו של אדם אחר הניצב לפנינו...

רוחניות על חשבון הזולת

הרבי דרש פעם בפרשת יוסף ואחיו, וחושבני שאם לא הרבי שביאר כך, היה קשה לאחרים לומר זאת:

כיצד התחילה גלות מצרים? לכאורה פשוט: על ידי יוסף שמכרוהו כעבד והוא הורד למצרים. אבל היכן היה ראובן? הלא הוא זה שהציע לא להורגו אלא להשליכו לבור "למען הציל אותו מידם להשיבו אל אביו". אם כן, מדוע לא עשה זאת?

מה היה אחרי שהשליכו את יוסף לבור? "וישבו לאכול לחם" – האחים התיישבו לאכול, אולם ראובן לא היה שם. ואז עברו הסוחרים, ויוסף נמכר מבלי שראובן ידע על כך. היכן היה? מביא רש"י מדברי המדרש: "ובמכירתו לא היה שם, שעסק היה בשקן ובתעניתו על שבלבל יצועי אביו".

ערכו נא חשבון: מתי ראובן בלבל יצועי אביו? אחרי שרחל נפטרה. יוסף היה בן תשע כשאיו נפטרה, והוא נמכר בגיל 17. אם כן, מעשה זה היה לפני שמונה שנים, ונמצא שראובן עדיין עסוק במשך כל השנים הללו בתענית של תשובה על החטא שעשה! לכאורה, מה גדול מזה?

מצד שני, דווקא בגלל שהיה עסוק בעבודתו הרוחנית, הרי כשהאחים התיישבים לסעודה ראובן לא היה עמם, ובגלל זה יוסף נמכר לעבד! בגלל זה, כעבור זמן, נזקקו האחים לרדת למצרים ואחריהם יעקב אבינו עם כל משפחתו, ואז התחיל השעבוד והסבל הנורא של ישראל.

ללמדך, אמר הרבי בכאב, כי הגלות לא בהכרח מתחילה על ידי מעשים של אנשים לא טובים. הגלות יכולה להתרחש על ידי שצדיק עליון – שכבר שנים עוסק בתשובה ובכפרת עצמו – לא שם אל לבו את צערו של נער צעיר. כיצד ניתן לעסוק בתענית ותפילה כאשר ילד יהודי מושלך בבור ובו נחשים ועקרבים!?

עירובין ונטילת ידיים

הגמרא במסכת עירובין אומרת שבשעה שתיקן שלמה המלך את דיני עירובין ונטילת ידיים, יצאה בת קול מן השמים ואמרה: "אם חכם ליבך בני ישמח ליבי גם אני".

שאל הרבי מקוצק: מהי החכמה הגדולה שישנה בשתי מצוות אלו – עירובין ונטילת ידיים – שגרמה לשמחה גדולה כל כך בשמים?

והרבי מקוצק הסביר: ישנם שני סוגי אנשים – אנשי עירובין ואנשי נטילת ידיים.

אנשי עירובין – מעורבים בין הבריות. הם הולכים לכל אירוע, נמצאים בכל שמחה, תמיד יש להם מה לומר, הם עסוקים תמיד במה שעומד לפנייהם באותו רגע ובאותו מקום.

שונים מאלו הם אנשי נטילת ידיים – ידיהם נקיות. וכשנוטלים ידיים, הרי אסור לדבר. תמיד הם עסוקים בלימוד, בחזרת פסוקים, פרשת המן, עשרת הדברות, שש זכירות, משניות בעל פה וכו'. תמיד הם עסוקים במשהו רוחני ומתחמקים מאנשים אחרים. הם מוודאים תדיר שידיהם יהיו נקיות, טהורות וקדושות, ושלא יבואו במגע עם משהו זר ח"ו.

זו הייתה החכמה הגדולה של שלמה המלך: הוא תיקן במקביל עירובין ונטילת ידיים. מצד אחד רצה שתהיה התערבות בין הבריות, שנחשוב אודות הזולת ונחלל להתעסק רק עם עצמנו. עם ישראל הוא עם אחד, ואיש את רעהו יעזור ולאחיו יאמר חזק.

מצד שני, מי שמתערב עם הבריות יתר על המידה יכול לאבד את עצמו, לשכוח מתפקידיו שלו ולהפוך להיות רק אדם המופיע בפני אחרים אך לבו חלול בקרבו. לכן צריך גם נטילת ידיים – להישאר נקי וטהור ולהתעלות בקודש.

לחיים, לחיים ולברכה, שנהיה ערים תמיד לחסרוננו של הזולת ונהיה כולנו אנשי עירובין ונטילת ידיים.

**אתכפייא כהקדמה
לאתהפכא**

דברי הכל אין חכם מתיר כלום
א"כ חל נדר (נדרים, א)

כי ענין נדרים הוא כשאדם רואה שאינו יכול להעלות את הגשמי לקדושה, ואדרבא הוא מתירא שלא יוריד ויגשם אותו יותר, מה הוא עושה - מדחה את הדבר ההוא ממנו, והוא ענין אתכפייא, שדוחה הרע, אך הרע עדיין בתקפו.

אבל חכם מתיר את הנדר, כי בחכמה אתבירורו, ומצד החכמה יכול לברר את הדבר שדחה ממנו. והוא ענין אתהפכא שדוכא לנהורא, שנתהפך הרע עצמו לטוב.

והיינו על דרך מה שאיתא בגמרא עם הארץ אסור לאכול בשר, והיינו עמי הארץ שלפנים שהיו בורים, הם אסורים לאכול בשר, והיינו מפני כי עצם הבשר ותאות הבשר יכול עוד יותר להורידו ולגשמו, אבל אצל תלמידי חכמים כתיב עד דלא אכילנא בישראל דתורה לא צלילנא דעתאי, והרי הוא מוסיף עוד צלילות הדעת. והיינו מפני כי שרש בעלי חיים הוא משרש גבוה שלמעלה ממדרגת מדבר, רק שנפלו בשבירת הכלים, ועל ידי שאוכל לשם שמים על דרך אוכל לשובע נפשו, הוא עוד מעלה אותו וגם הוא מוסיף עוד צלילות הדעת.

ובזה יובן למה נצרך שקודם יהיה הנדר ורק אחר כך להתיר הנדר, כיון שהתרת נדרים הוא בחינת אתהפכא כנ"ל, ואי אפשר להגיע לזה עד שיהיה מקודם בחינת אתכפייא, ואחר כך התרת הנדר בחינת אתהפכא חשוכא לנהורא.

(על פי אור התורה פרשת מטות ע' א"שכו. תורת שמואל תרל"ט ח"ב ע' תרסג)

סיום נדרים

ג' דרגות בענין הנדרים

בסוף הלכות נדרים כתב הרמב"ם "מי שנדר נדרים כדי לכונן דעותיו ולתקן מעשיו, הרי זה זריז ומשובח. כיצד, כגון מי שהיה זולל ואסר עליו הבשר שנה או שתיים, או מי שהיה... כולן דרך עבודה לשם הם, ובנדרים אלו וכיוצא בהן אמרו חכמים נדרים סייג לפרישות"; ובהלכה שלאחרי זה ממשך "ואף על פי שהן עבודה (לשם), לא ירבה אדם בנדרי איסור ולא ירגיל עצמו בהם אלא יפרוש מדברים שראוי לפרוש מהן בלא נדר";

אמנם בהלכות דעות כתב הרמב"ם "ציוו חכמים שלא ימנע אדם עצמו אלא מדברים שמנעתו התורה בלבד.. כך אמרו חכמים לא דיין מה שאסרה תורה אלא שאתה אוסר עליך דברים אחרים". הרי לפנינו ג' אופנים (בעבודת ה': א) פרישות מדברים המותרים על ידי נדר. ב) פרישות בלא נדר. ג) לא לפרוש כלל מדברים המותרים.

וידוע הביאור בזה, שהמדובר אודות דרגות שונות בעבודת ה':

מי שנמצא בדרגה נמוכה בעבודת ה', הרי הוא זקוק לפרוש את עצמו גם מדברים המותרים, כי מצד המשכתו אחרי מותרות (דברים המותרים) יורד האדם למטה יותר, וכיון שהוא מצד עצמו אסור וקשור עם עניני העולם, זקוק הוא לנדר לפרוש את עצמו (היפך רצונו העצמי) - ואדם כזה הרי דרך עבודתו להשם צריך להיות בהתחזקות על ידי נדר.

למעלה מזה ישנו אדם שאין נמשך אחרי מותרות, ובמילא אינו זקוק לנדר להפריש עצמו, אבל מכל מקום כיון שעדיין לא הגיע לדרגה נעלית בעבודת ה', פורש את עצמו בלא נדר מדברים המותרים, וזהו מה שכתב הרמב"ם בהלכה בפני עצמה "אף על פי שהן עבודה (לשם) לא ירבה אדם בנדרי איסור כו' אלא יפרוש מדברים שראוי לפרוש מהן בלא נדר", ומקיים הציווי "קדש עצמך במותר לך", והיינו כי המדובר באדם שעלה במעלה עליונה יותר בעבודת ה'.

למעלה מזה הוא מי שכבר הגיע לדרגה נעלית יותר בעבודת ה', שאין מקום לחשוש שהדבר המתור יגרום אצלו ירידה, ועליו אמרו רז"ל "לא דיין מה שאסרה תורה" - כי אדם בדרגה זו, שאין אצלו חשש של ירידה, הרי אדרבה, עליו לעסוק עם עניני העולם, לברר ולזכך את דברים המותרים, כפי שמסיים הרמב"ם (בהל' דעות) "ציוו חכמים ואמרו וכל מעשיך יהיו לשם שמים", ועד באופן של "בכל דרכיך דעהו" ולהעלותם לדרגת קדושה של האדם.

ביאור שתי הדרגות של הפרה והתרה - בעבודת האדם

הנה במסכתא זו התבארו ב' אופנים כביטול נדרים שנידדו כבר: א) הפרת נדרים על ידי האב או הבעל. ב) התרת נדרים על ידי חכם.

ועל פי המבואר לעיל בענין ג' הדרגות בעבודת ה' בענין הנדרים, מובן כללות תוכן הענין דהפרת והתרת נדרים בעבודת האדם, שאדם הנודר נדר ואוסר עצמו מדברים המותרים, הרי בכחו של האב (ובעל) וחכם להעלות אותו לדרגה נעלית יותר, שלא יצטרך לנדר לפרוש את עצמו מדברים המותרים. ובזה יש ב' אופנים:

מי שנמצא בדרגה נמוכה יותר, שעדיין צריך להנהיגה של פרישות מעניני העולם, מפירים ומבטלים את הנדר, היינו שמעלים אותו לדרגה שלא יצטרך לנדר כדי להפריש את עצמו, כי יכול כבר לפרוש מכחו ורצונו הטוב, בלא נדר; וזהו גם תוכן הענין דהפרת הנדר, שמורה שעדיין יש לו שייכות לענין הנדר, אלא שמפירים ומבטלים אותו, והיינו לפי שהאדם מצד עצמו שייך עדיין לגדר ענין הנדרים, דהיינו הנהיגה של פרישות, אלא שבנוגע לפועל נתעלה לדרגה שיכול להפריש את עצמו בלא נדר, "קדש עצמך במותר לך". למעלה מזה הוא ענין דהתרת נדרים על ידי חכם שאומר מותר לך, ובעבודת האדם הוא מה שהחכם ממשיך קדושה עליונה בהאדם עד שבכחו להתעסק בדברים שבעולם באופן שמעלה אותם לדרגת קדושת האדם.

והנה מבואר בר"ן (ע"ה ס"ע"א), ש"חכם עוקר הנדר מעיקרו" כי "אגלי מילתא שלא היה כאן נדר מעולם". וכפי שמבאר רש"י (גיטין פג, ב ד"ה בחרטה) "שפותח פתח לנודר בדברים הבאים לו על ידי נדר זה, שאילו ידע מתחילה שכן עתיד להיות לא היה נודר נמצא שמתחילתו אינו נדר", ובלשונו בעירובין (סד, ב): "וצריך לחכם למצוא פתח לשואל שיהא לו פתחון פה לומר לדעת כן לא נדרתי ואילו הייתי יודע שכן הוא לא הייתי נודר ונמצא נדר בעקמ מאליו".

ויש לומר, שהענין דחכם עוקר הנדר מעיקרו הוא, שהחכם מגלה הפנימיות של איש ישראל, שלכל אחד ואחד יש התוקף (והחכמה) הנצרך כדי להמשיך קדושה בעניני העולם. דהצורך בענין הנדר הוא כי כח זה שבגשמתו היה בהעלם; והחכם מגלה בו כח זה של הנשמה, באופן שנתברר שהנדר בטעות יסודו, שלא היה יודע אמיתית כחו, אבל "אילו היה יודע" והיה בגילוי כח זה מעיקרא לא היה נודר, אלא היה עוסק בבירור וזיכוך העולם.

(על פי לקוטי שיחות חל"ג ע' 186 ואילך)

**אלפי יעדים,
נתיב אחד!**
נתיב מדיה - היחיד שמגיע לכל בתי הכנסת בארץ

**אלפי בתי כנסת
נהנים כל שבוע
מחלוקת עלוני השבת
בצורה הטובה
והמשתלמת ביותר.**

רוצה שהעלון שלך יגיע ליעדו?
טלפון אחד והוא בנתיב הנכון.
074-703-5009

נתיב מדיה

נזיר ממשיך מהכתר לחכמה

הריני מסלסל הריני מכלכל הרי עלי לשלח
פרע הרי זה נזיר (נזיר ב, א)

שייכות גידול השערות וסלסולם לנזיר, יובן בהקדים ענין השערות אצל הקב"ה דכתיב ביה (דניאל ז, ט) ועתיק יומין יתיב וגו' ושער ראשה כעמר נקא.

דהנה עצמות המאציל יתברך הוא רם ונשא, וכל סדר השתלשלות דאצילות בריאה יצירה עשיה הוא כלא חשיב קמיה, וכמו משל ביטול טפה אחת בים אוקיינוס ויותר מכן, כי אין ערוך כלל אליו ית', וזהו אתה הוא קודם שנברא העולם אתה הוא משנברא העולם בהשוואה אחת, ואין העולמות פועלים בו ח"ו שום שינוי בהבראם, מאחר דכלא ממש חשיבי.

ולכן, ההשפעה הנמשכת ממנו ית' להחיות את העשר ספירות וכל העולמות - מכונה בשם שערות, וכמו שכתוב באדרא רבה (קכח, ב) ת"י נימין דשערי כחושבן קדוש [ארבע מאות ועשרה חוטים של שערות כפי חשבון המילה קדוש], כי פירוש קדוש הוא לשון הבדלה, שהוא ית' מרומם לבדו ואינו נתפס ומתלבט בעולמות כי אם הוא סובב כולא עלמין בשוה, השוה ומשוה קטן וגדול. ומה שנמשך ממנו בתוך העולמות זהו רק כמשל הארה היוצאת דרך נקבי וחלל השערות, שאינו נוגע כלל להעצמיות.

ולכן קדושה תליא בשערא, דדוקא מבחינת סובב כל עלמין שהוא קדוש ומובדל, אי אפשר שיומשך משם ההשפעה אלא רק בבחינת שערות.

וזהו שכתוב בנזיר קדוש יהיה גדל פרע שער ראשו, שהנזיר עולה למקום גבוה ידמה לעליון (כמו שכתב האריז"ל בטעמי המצות פרשת נשא), והיינו לבחינת אריך אנפין - חיצוניות הכתר שלמעלה מסדר השתלשלות. ולכן ממשיך השפע משערות דאריך אנפין שהוא בחינת קדוש, לבחינת החכמה אשר מאין תמצא, היינו מבחינת שערות הנ"ל.

וזהו שאמר אבא יונק ממזלא - אבא הוא בחינת החכמה, וקבלתו הוא באופן של ניקה היינו חיות מועטת דכלא חשיב, ממזלא - מלשון ונולדים מן לבנון, היינו שערות כנ"ל.

וזהו הריני מסלסל, פירוש שמסלסל וממשיך מבחינת שערות דאריך אנפין שיתוהו מזה חכמה דאצילות.

(על פי לקוטי תורה שיר השירים לו, ד)

הארת עצמותו ית' במצוות

אהא נאה.. כרתניא זה אלי ואנוהו אנהא
לפניו במצוות אעשה לפניו סוכה נאה לולב
נאה ציציית נאה (נזיר ב, ב)

יש לומר שזהו על דרך שנתבאר בפירוש תשובה ומעשים טובים, שהמעשים יהיו טובים ומאירים, והענין בזה הוא דהנה תשובה קדמה לעולם. עולם הוא הנמשך משם הוי' שאינו אלא זיו, ועל זה אמרו צדיקים יושבים ונהנים מזיו השכינה, מזיו דוקא, והיינו מאחר שנהנין ממש, והרי אי אפשר להיות הנאה ותענוג לנפש המשכלת כפי השכלתה והשגתה באור ה' אלא בבחי' זיו בלבד, ששם עולה השגת הנפש

והשכלתה, מה שאין כן אור א"ס ב"ה בעצמו אינו מושג, ולא שייך לומר בו שנהנין ממנו, כי הוא קדוש, ואין בו אלא ביטול השגת הנבראים וביטול הנשמות ויחודן במאציל ב"ה למעלה מכדי כח השגתן, ועל זה נאמר אז תתענג על ה', דהיינו למעלה מבחינת שם הוי' שאינו אלא זיו (וכמ"ש בזהר (ח"א ריט, א)).

וזהו ענין התשובה, להגיע למעלה מבחינת זיו, שהוא ביטול והתכללות באור א"ס ב"ה ממש, וכמו שכתוב מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ, שלא יחפון בגילוי השגה ותענוג שנתפס בנפש המשכלת כפי כח השגתה.

וביטול זה מתגלה בבחינת תשובה ברעותא דליבא מקרב איש ולב עמוק, ועל זה אמרו רז"ל יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה וכו', שאין הפירוש תשובה גשמיות מעבירות דהיינו עזיבת החטא בלבד, דאם כן מאי שעה אחת. אלא תשובה ומעשים טובים דהיינו שלהיות המעשים טובים ומאירים באור ה' א"ס ב"ה - צריך להיות בחינת תשובה, שהוא להשיב את הנפש למקורה ושרשה ולדבקה בו באור א"ס ב"ה ממש.

וזהו ענין התנאה לפניו במצות, שיהיה ומראך נאה, שיאיר בהמצוות גילוי אור א"ס ב"ה ממש שלמעלה מבחינת זיו כנ"ל.

(על פי לקוטי תורה שמיני עצרת פה, א. אור התורה בשלח ע' תקלג. תקלו)

סלסול שיטות התנאים ואמוראים

סלסול שערא.. אימא תורה דכתיב סלסלה
ותרוממך (נזיר ב, א)

דהנה הסלסול הוא בשערות, להפרידם שלא יהא עירוב נימא בחברתה. וכך צריך להפריד כל ההלכות שבגמרא שלא יהיה עירוב ובלבול בין הלכה להלכה. וכמו שמצינו בכמה מקומות בתלמוד דקאמרי ורמינהו וכו' ומשני לא קשיא הא ר' מאיר כו' שמברין ומלבנין כל הלכה לעצמה שלא תהא הלכה אחרת סותרת אותה ומבלבלתה.

ועל ידי העיין כתיב ותרוממך - לבחינה שלמעלה מהשערות והוא בחינת הפנימיות המלוכב בתוך השערות שהוא החיצוניות. והיינו כמו שכתוב בזהר (פ' חיי שרה) על הפסוק עין לא ראתה אלקים וזולתך יעשה למחכה לו, מאי למחכה לו.. אלין אינון דדחקין למלה דחכמתא ודייקין ליה ומחכאן ליה למנדע ברירו דמלה ולאשתמודעא למאריהון כו' [אלה הם הדוחקים להבין דבר חכמה ומדייקים בה ומחכים להבין ברור הענין ולדעת את אדונם] ע"ש.

(ע"פ לקוטי תורה אחרי כו, א. האזינו עז, א)

נזירות של הקב"ה לגאול את ישראל

אמר אמרה פרה זו הריני נזירה אם עומדת
אני.. בית שמאי אומרים נזיר ובית הלל
אומרים אינו נזיר.. פרה מי קא
מישתעיא (נזיר א, א)

פירוש פרה זו היינו מלכות דאצילות, שהיא כנסת ישראל כמו שכתוב בזהר (ח"ג קפ, ב),

וזהו "זו", על דרך עם זו יצרתי לי, לאפוקי פרה סוררה והיינו מלכות דקליפת נוגה (עייין בפירוש הרמ"ז על הזהר שם), וזהו שאמרו במדרש פרה זו מצרים אדומה זו בבל כו' ע"ש. ומחמת אריכות הגלות כסבורה פרה זו שלא תעמוד ח"ו, וכמו שכתוב ותאמר ציון עזבני ה' כו', נפלה ולא תוסיף קום, ועל כן קבלה עליה נזירות, שעל ידי זה תעמוד ותקום. והענין, כי ניקת החיצונים הוא מקו השמאל (בינה גבורה הוד), ואיתא בזהר (ח"ג לט, א) שירותא דחמרא חדותא, סופיה עציבו כו' [בתחילת שתיית יין יש שמחה, אבל סופה עצבות שממנו נמשך ניקת החיצונים גפן נכריה, וכמו שכתוב בנח וישת מן היין כו' (עייין בזהר פ' חיי שרה דף קכב, ב)].

ולכן קבלה עליה שלא לשתות גם יין המשומר מענביו מששת ימי בראשית דלעתיד לבוא בסעודת הלויתן, רק שתעמוד, וכן שלא להטמא למתים, והיינו כי מבואר בזהר ר"פ אמור על הפסוק לה יטמא, שזהו ענין הנקמה מהעובדי כוכבים, והיא מקבלת על עצמה ומוחלת על הנקמה ובלבד שתעמוד כו', והוא כמשל הנזכר במדרש פ' בא על הפסוק דבר נא באזני העם, בבקשה ממך הוציאני עכשיו ואין אני מבקש את הרכוש גדול כו' ע"ש.

ובגמרא פריך ופרה מי משתעי, כי בגלות היא בבחינת כרחל לפני גוזזיה נאלמה.

אלא בעל הפרה אומר ואני אומר הריני נזיר אם לא תעמוד, פירוש בעל הפרה הוא ז"א (שש המדות) דאצילות, שהוא המשפיע לספירת המלכות (הנקראת פרה כנ"ל), כי פרה (מלכות) דקבילת משמאלא מבחינת פני שור (ז"א), ומבואר בזהר (ויקרא יד) שהוא בחינת בכור שורו הדר לו וקרני ראם קרניו בהם עמים ינגח ע"ש, והוא ענין הנקמה מעובדי כוכבים כנ"ל, והיינו שהקב"ה מזיר עצמו מנקמה מהגויים, שהוא ענין להטמא למתים כנ"ל.

וגם מזיר עצמו מן היין, והוא על פי המבואר בזהר (שמייני לט, ב) שבחינת פני שור מהשמאל מקבל מבחינת כיוון הטוב הולך לדודי, ועל כן אמר הריני נזיר מיין הנ"ל אם לא תעמוד ח"ו, וזהו על דרך נשבע שלא יכנס בירושלים של מעלה שהיא בינה עילאה כו'.

וכוונתו שהוא יעמיד את הפרה היא כנסת ישראל, וכמו שכתוב בזהר (ח"ג ו, ב) על פסוק ביום ההוא אקים כו'.

לכית שמאי הרי זה נזיר, היינו שיתגלו י"ג מדות הרחמים דאריך אנפין בוצעיר אנפין (כמו שהובא לעיל בריש מכילתין).

ובית הלל אומרים אינו נזיר כי הנזיר הוא בשערות דאריך אנפין, ושם אינו שייך לענין הנקמה, אלא הנקמה מעובדי כוכבים היא בזעיר אנפין (שש המדות דאצילות) שבו הוא ענין המלחמה "לעתיד זמין קובה" - הוא בחינת ז"א - ללבוש לבושי נוקמא" (כמבואר בזהר ר"פ אמור), כדי לבטל את ניקת החיצונים השייכת דוקא שם (כמבואר בזהר הנ"ל), ועל ידי זה יהיה גילוי אור א"ס מה שלמעלה אפילו משערות דאריך אנפין.

ועייין מזה בספר חמדת צבי על התיקוני זהר (עז, ב. עח. קח, ב) שממנו הבנתו זה.

(על פי אור התורה פרשת חוקת ע' תתי.)

ספר המאמרים תשכ"ד עמ' ריא)

לא להתיימש ולבטוח בה' - גם בעת קושי כלכלי

מענה לאדם שעסקיו נקלעו לקשיים כלכליים והיה קרוב לייאוש:

הרי כמה וכמה היו במצב דומה להג"ל, וכיון שלא התיימשו ח"ו, ועשו - בדרך הטבע - כל התלוי בהם, הצליחם ה' יתברך, ועתה חזרו למעמדם וכו'. וכוודאי גם אצלו יהיה כן. ויתיעץ עם ידידים סוחרים מה עליו לעשות וכו', וכן יעשה, מתוך ביטחון חזק בה' המשגיח על כל אחד ואחד בהשגחה פרטית.

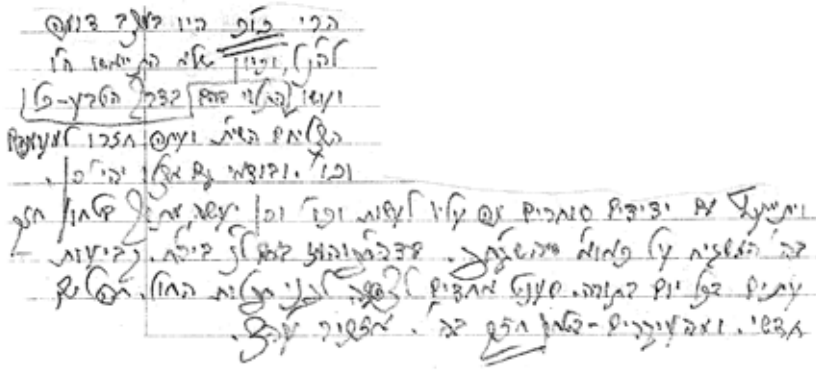
בדיקת התפילין והמזוזות באם לא נבדקו כ"ב חודש [האחרונים].

קביעות עתים בכל יום בתורה. סענט אחדים לצדקה לפני תפילות החול. תהילים חודשי. ומהעיקרים - ביטחון חזק בה'. אזכיר על הציון.

פתקים

משולחנו של הרבי

לב לבדעת

תפארת שמשון

ניתן להאזין לשיעורי סיכום מפי

הרב אפרים דמיובסקי שליט"א

על פרקים א-לד הנלמדים בתוכניות הלימוד

להאזנה חיגוג:

03-610-9099

השאלה החודשית

תלמידי תוכניות הלימוד בתניא ובמאמרים מוזמנים לענות מדי חודש על 2 שאלות בחומר הנלמד השאלות יתפרסמו בקו הטלפון 08-978-6892 שלוחה 2

בין העונות נכונה בכל חודש, תתקיים הגרלה על שני סטים של תורה אור ולקוטי תורה המבואר (9 כרכים)

זמן חורף

חודש אדר	חודש שבט	תניא פרקים א-ז	תניא פרקים ח-יז
ממוצ"ש פרשת תרומה עד יום ראשון האדר בשעה 24:00	ממוצ"ש פרשת בא עד יום ראשון ז שבט בשעה 24:00	פרקים ח-יז	פרקים ח-יז
פרקים ח-יז	פרקים יח-כ	פרקים יח-לד	פרקים יח-לד
מאמרים "חייב איניש לבסומי" ו"ששת ימים"	מאמרים "וידעת היום" ו"אדם כי יקריב"	מאמרי אדמו"ר הזקן	

מייל: lladaat@gmail.com

לפרטים ויצירת קשר: 072-2219050

מענה אנושי בשלוחה 5, בימים א-ה, בין השעות 13:00-15:30

ש"ת עם רבי לב לדעת: 072-2219050

שלוחה 2, בימים א-ה, בין השעות 13:30-15:30, 21:30-23:00

חדש

כל ספרי 'מעיינותיך' וגיליונות 'כי קרוב' מחכים לכם בכל סניפי רשת 'אור החיים' ברחבי הארץ

ירושלים: ירמיהו 13. שאולזון 49 הר נוף. הפסגה 45 בית וגן. בר אילן 4. חבקוק 2. בני ברק: רבי עקיבא 152. רבי עקיבא 68. הרב כהנמן 64. נחמיה 28. אהרונביץ 12 מרכז רימונים. בית שמש: יהודה הנשיא 6. נחל ניצנים 3. מודיעין עילית: חפץ חיים 7. שדרות יחזקאל 2. אשדוד: יהודה הנשיא 8. הורקנות 8. ביתר עילית: הר"ן 9. אלעד: יהודה הנשיא 94. פתח תקווה: רוטשילד 75. נתניה: משה הס 18. נתיבות: הרמב"ם 13. חיפה: מיכאל 27.

